

בנק ישראל

הממונה על חוק חופש המידע

דוח שנתי - 2010

(מידע שוטף על בנק ישראל)

ירושלים - סיון התשע"א - יוני 2011

בנק ישראל

הממונה על חוק חופש המידע

דוח שנתי - 2010

עמוד	תוכן עניינים
2	- מען לפניות הציבור
4	- הנחלת בנק ישראל
5	- תפקידי בנק ישראל:
6	נגיד בנק ישראל
7	הגופים המייעצים לבנק
9	חטיבת המחקר
11	חטיבת השווקים
13	הפיקוח על הבנקים
17	החטיבה למידע ולסטטיסטיקה
19	חטיבת משאבי אנוש ומינהל
21	החטיבה לטכנולוגיית המידע
23	מחלקת המטבע
25	מחלקת חשבות ומערכות תשלומים
30	האגף להפצת מידע וקשרים בין-לאומיים
34	- ריכוז נתונים על פניות הציבור לבנק ישראל
35	- תקציב הבנק לשנים 2009 ו-2010
36	- רשימת מאגרי המידע הרשומים על פי חוק הגנת הפרטיות התשמ"א-1981
37	- רשימת פרסומי בנק ישראל

מען לפניות הציבור

בנק ישראל:

קפלן 2, ת"ד 780 ירושלים 91007
נחלת בנימין 69, ת"ד 1604 תל-אביב 61015
יבנה 20, ת"ד 1604 תל-אביב 61015
הממונה על חוק חופש המידע: ד"ר יוסי סעדון
דובר הבנק

טל': 02-6552211 פקס: 02-6528805
טל': 03-5640610 פקס: 03-5603518
טל': 03-5640610 פקס: 03-5661110
טל': 02-6552712 פקס: 02-6669771

אחראים על טיפול בפניות הציבור על פי חוק חופש המידע (לפי חטיבות):

חטיבת המחקר:	ד"ר מישל סטרבצ'ינסקי	טל': 02-6552604 פקס: 02-6669613
חטיבת השווקים:	גבי דינה אלייזה	טל': 02-6552330 פקס: 02-6669330
החטיבה למידע ולסטטיסטיקה:	מר אביאל שפיטלניק	טל': 02-6552504 פקס: 02-6552533
חטיבת הפיקוח על הבנקים:	גבי מרב שמש	טל': 02-6552405 פקס: 02-6669405
מחלקת המטבע:	מר ליאור ליכטמן	טל': 02-6552899 פקס: 02-6552743
חטיבת משאבי אנוש ומנהל	גבי מיטל הראל	טל': 02-6552926 פקס: 02-6669126
החטיבה לטכנולוגיית המידע	גבי אהובה בן-שלום	טל': 02-6552241 פקס: 02-6669241
מחלקת חשבות ומערכות תשלומים	רו"ח ענת שבת	טל': 02-6552994 פקס: 02-6669194
וסליקה		
הביקורת הפנימית	רו"ח שולה מישלי	טל': 02-6552748 פקס: 02-6552163
המחלקה המשפטית	עו"ד רונן ניסים	טל': 02-6552766 פקס: 02-6520858

היחידות הנותנות שירות לציבור:

היחידה לפניות הציבור בפקוח על הבנקים: טל: 02-6552680 פקס: 02-6669077
דוברות והסברה כלכלית: טל: 02-6552712/3 פקס: 02-6669771
מידע על חשבונות מוגבלים: בטלמסר: באינטרנט:
02-373-1000 <http://www.bankisrael.org.il/publheb/dataheb.htm>
הפיקוח על הבנקים תחום יחסי בנק לקוח מידע והדרכה ללקוחות הבנקים:
http://www.bankisrael.org.il/deptdata/pikuah/publ_inq/pniyot.php
מדור מלוות מדינה המדינה באגף החשבות: טל: 02-6552121 פקס: 02-6669499
מידע על זכאות מלוות חובה ניתן לקבל באתר האינטרנט של בנק ישראל:
<https://app.boi.gov.il/wad/>

רח' בנק ישראל 1
קבלת קהל: ימים א'-ה' בין השעות 09:00-13:00
קופות בנק ישראל: טל: 02-6552847 פקס: 02-6552036
רח' קפלן 2 ירושלים
קבלת קהל: ימים א'-ה' בין השעות 08:00-13:00
מענה קולי בנושא שיערים יציגים: טל: 02-373-2000
מכל מקום בארץ במחיר שיחה מקומית
מרכז מבקרים לימודי: טל: 02-6552828 פקס: 02-6552858
מרכז המבקרים פתוח בימים א-ה, למעט ערבי חגים וחגים, בין השעות 09:00-16:00. הסיורים במרכז אינם כרוכים בתשלום, אך טעונים תיאום מראש. ניתן לתאם ביקור בטלפון או בדוא"ל: mevakrim@boi.org.il.
למידע נוסף: <http://boi.org.il/vcenter/default.html>
אתר בנק ישראל באינטרנט: www.bankisrael.org.il

מקומות בהם ניתן לעיין בהנחיות בנק ישראל פי חוק חופש המידע

ספריית בנק ישראל - קפלן 2, ירושלים טל': 02-6552720

הנהלת בנק ישראל

(נכון ליוני 2011)

חברי הנהלת הבנק

פרופ' סטנלי פישר - נגיד בנק ישראל

פרופ' צבי אקשטיין - משנה לנגיד

חזי כאלו – מנכ"ל

דוד זקן - המפקח על הבנקים

ד"ר קרנית פלוג - מנהלת חטיבת המחקר

ד"ר עקיבא אופנבכר – חבר הנהלה, ראש אגף מוניטרי/פיננסי בחטיבת המחקר

בארי טאף - מנהל חטיבת השווקים

צחי פרנקוביץ' – מנהל החטיבה למידע ולסטטיסטיקה

דוד טוביאס – מנהל החטיבה לטכנולוגית המידע

רפאל לנקרי – מנהל חטיבת משאבי אנוש ומינהל והממונה על החשבות ומערכות התשלומים

עו"ד טידה שמיר- היועצת המשפטית, מנהלת המחלקה המשפטית

מרדכי פיין - ממונה על מחלקת המטבע

רו"ח שולה מישלי - המבקרת הפנימית

מטה הנגיד

אדי אזולאי - ראש המטה לנגיד

ד"ר אוהד בר-אפרת – ראש אגף להפצת מידע ולקשרים בינלאומיים

ד"ר יוסי סעדון - דובר הבנק

תפקידי בנק ישראל

לאחר קום המדינה נדונה במשרד האוצר שאלת הקמתו של בנק מרכזי, שכינויו אז – הבנק הממלכתי. בלחץ המאורעות נדחה הדבר, אך הצורך המיידי לבעיית הנפקת המטבע של המדינה הצעירה זירז את חקיקת "פקודת שטרי בנק, תש"ח-1948". הפקודה הסדירה את הסמכות להנפיק שטרי כסף באמנה בין הממשלה ו"בנק אנגלו-פלשתינה" – לימים "בנק לאומי לישראל".

חוק בנק ישראל התשי"ד-1954 אושר בכנסת ב-24 באוגוסט 1954, ונכנס לתוקפו ב-1 בדצמבר של אותה שנה. עם הקמת בנק ישראל הועברו אליו מחלקת ההוצאה מ"בנק לאומי לישראל" ויחידת המפקח על הבנקים ממשרד האוצר. הפיקוח על מטבע חוץ הועבר לבנק ישראל בשנת 1978.

בשנה שעברה אושר בכנסת חוק בנק ישראל החדש (חוק בנק ישראל, התש"ע 2010), והוא נכנס לתוקפו ב-1 ביוני 2010. על פי החוק החדש, מטרות הבנק הן:

1. לשמור על יציבות מחירים, וזאת כמטרה מרכזית;
2. לתמוך במטרות אחרות של המדיניות הכלכלית של הממשלה, במיוחד צמיחה, תעסוקה וצמצום פערים חברתיים, בתנאי שלדעת הועדה לא תהיה בכך פגיעה בהשגת יציבות המחירים לאורך זמן; לעניין זה, "יציבות מחירים לאורך זמן" – מצב שבו צופה הוועדה, על בסיס המדיניות המוניטרית שקבעה, ששיעור האינפלציה יהיה בתחום יציבות המחירים... בתוך תקופה שלא תעלה על שנתיים;
3. לתמוך ביציבותה של המערכת הפיננסית ו בפעילותה הסדירה.

החוק החדש מגדיר גם את תפקידי הבנק:

1. לנהל את המדיניות המוניטרית;
2. להחזיק את יתרות מטבע החוץ של המדינה ולנהלן;
3. לתמוך בפעילות הסדירה של שוק מטבע החוץ בישראל;
4. לשמש בנקאי של הממשלה;
5. להסדיר את מערכות התשלומים והסליקה במשק, במטרה להבטיח את יעילותן ויציבותן...;
6. להנפיק מטבע, להסדיר את מערכת המזומנים במשק ולכוונה;
7. לקיים את הפיקוח וההסדרה של מערכת הבנקאות על פי סמכויותיו לפי חוקי הבנקאות ולפי כל דין אחר;

החל משנות השמונים ועד היום מתנהל בבנק ישראל תהליך התייעלות נרחב, ומספר העובדים צומצם בכשליש. תהליך זה התאפשר הודות ליעול שיטות העבודה ולשיפור המחשוב בבנק, וכן הודות לרפורמות שיזם הבנק בשוקי ההון והכספים, שהפחיתו את מעורבותו ואת מעורבות הממשלה בהכוונת האשראי במשק. כן צומצמה משמעותית מחלקת מינהל מילווה המדינה, עקב הצטמצמות המלאי של מילווה החובה ובקרוב מחלקה זו תיסגר.

בבנק ישראל כיום 702 משרות (מלאות מצטברות, נכון ל-יוני 2011).

נגיד בנק ישראל

חוק בנק ישראל מדגיש את עצמאותו של הבנק. לכן מתמנה הנגיד בידי נשיא המדינה, על פי המלצת הממשלה, לתקופת כהונה של חמש שנים.

הנגיד מופקד על ניהולו של בנק ישראל, ומתווה את המדיניות בתחומים השונים שבאחריות הבנק – המדיניות המוניתרית, מדיניות שער החליפין, ניהול יתרות מטבע החוץ, הנפקת המטבע, רישוי לבנקים ועוד¹.

הנגיד משמש, על פי החוק, גם יועץ כלכלי לממשלה, ולפיכך הוא משתתף בישיבות ועדת השרים לענייני כלכלה ובדיוניה הכלכליים החשובים של הממשלה.

¹ על פי חוק בנק ישראל התש"ע, 2010, שנכנס, כאמור, לתוקפו ביוני 2010, יעברו חלק מהסמכויות הללו לידיהן של הועדה המוניתרית והמועצה המנהלית – ראה "גופים מייעצים לבנק ישראל" לעיל.

גופים המייעצים לבנק ישראל

לצד הגופים הפועלים בתוך הבנק, מסייעות לפעולות הבנק מספר ועדות ציבוריות בנושאים שונים:

הוועדה לתכנון שטרי כסף, מעות ומטבעות זיכרון ממונה בידי נגיד בנק ישראל, ומייעצת לו בענייני עיצוב השטרות והמטבעות. חבריה הם מומחים מתחומי המשפט, הארכיאולוגיה, הנומיסמטיקה, העיצוב, האדריכלות, ההיסטוריה, העיתונות ועוד.

ועדה מייעצת לענייני בנקאות ממונה ע"י נגיד בנק ישראל ע"מ לייעץ לו ולמפקח על הבנקים בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות. הועדה מורכבת מחברים שהנגיד ממנה, ובדרך-כלל בין חבריה נציגי התאגידים הבנקאיים. בועדה חברים נציג של משרד האוצר, ולענין חוק הבנקאות (שירות ללקוח) - נציג לקוחות שממנה שר האוצר. דיוניה של הוועדה או של ועדת משנה שלה הם סודיים.

ועדת רשיונות משמשת כוועדה מייעצת לענייני רישוי בנקאי ומונה חמישה חברים, מבין חברי הועדה המייעצת לענייני בנקאות שאותם ממנה הנגיד, ושאינם נציגי התאגידים הבנקאיים. הנגיד רשאי, לפי שיקול דעתו, ולאחר התייעצות בוועדת רשיונות לתת לחברה שהתאגדה בישראל, רשיון בנק ולתאגיד חוץ הרשום בישראל, שהוא בנק במדינת חוץ – רשיון בנק חוץ.

על פי חוק בנק ישראל התשי"ע שנכנס לתוקפו ביוני 2010, יקומו בבנק ישראל שני גופים חדשים: ועדה מוניתרית ומועצה מנהלית.

הועדה המוניתרית תמנה שישה חברים: הנגיד, שישמש יו"ר הועדה, המשנה לנגיד, עובד הבנק שימנה הנגיד ושלושה חברים מקרב הציבור. תפקידי הועדה יהיו:

1. לקבוע את המדיניות להשגת מטרות הבנק, ובכלל זה את המדיניות המוניתארית;
2. לעקוב אחר ביצועה של המדיניות שנקבעה, לבחון מפעם לפעם, את ההתפתחויות המוניתאריות והכלכליות ואת ההתקדמות להשגת יעדי המדיניות, ולדון בנושאים אחרים הקשורים לכך;
3. להחליט על הפעולות ... שעל הבנק לנקוט כדי להשיג את מטרות הבנק: החלטת הוועדה על שיעור הריבית הנקבעת לצורכי המדיניות המוניתארית (להלן - שיעור הריבית) תהיה לתקופה נקובה, ובתום התקופה תחליט הוועדה אם לשנות את שיעור הריבית או להשאירו לתקופה נקובה נוספת.
4. להוציא ניירות ערך של הבנק

המועצה המנהלית תמנה שבעה חברים: הנגיד, המשנה לנגיד, וחמישה חברים מקרב הציבור, מהם אחד שיתמנה ליושב ראש המועצה. תפקידי המועצה יהיו:

1. לפקח על ההתנהלות היעילה והתקינה של הבנק.
2. לדון בתכנית העבודה השנתית של הבנק.
3. לאשר את התקציב השנתי לפעילות המנהלית של הבנק.
4. לאשר את הדוח הכספי השנתי של הבנק.
5. לאשר את תנאי השכר של עובדי הבנק והשינויים שיחולו בהם, לרבות התנאים הנלווים, וכן את מבנה השכר בבנק.
6. למנות לבנק מבקר פנימי, לפי הצעת ועדת הביקורת.

7. לדון ולהחליט בהמלצות של ועדת הביקורת.
8. למנות צוות לתיקון ליקויים... ; בראש הצוות לתיקון הליקויים יעמוד הנגיד.
9. למנות רואה חשבון מבקר חיצוני לבנק ולסיים את העסקתו.
10. למלא כל תפקיד אחר שהוטל עליה בחוק.

חטיבת המחקר

תפקידי חטיבת המחקר בשנים 2010 ו-2011

במסגרת המטלות השוטפות, עוסקת המחלקה בעיקר בתחומים האלה:

- תפקידה המרכזי של חטיבת המחקר בבנק הוא סיוע לנגיד בעיצוב המדיניות המוניטרית ובמילוי תפקידו כיועץ הכלכלי לממשלה. מחקריהם של כלכלני המחלקה עוסקים בקשת רחבה של תחומים: מדיניות מוניטרית, שוק ההון, יציבות פיננסית, מאזן התשלומים, המחירים, ענפי המשק, שוק העבודה, עוני ומדיניות חברתית, תקציב הממשלה, מדיניות הכלכלית ועוד. בתכנית העבודה קיבל תחום החינוך מיקום גבוה בסדר העדיפויות בתחום המחקרי.

- הניתוחים השוטפים והמחקר הכלכלי מתנהלים בשלושה אפיקים עיקריים:

מעקב אחר ההתפתחויות השוטפות במשק וניתוחן - תוצאות מעקב זה מתפרסמות, בעיקר בדוחות השנתיים של בנק ישראל, המוגשים לממשלה ולכנסת על פי חוק בנק ישראל, וכן בסקירה השוטפת של ההתפתחויות הכלכליות (שלוש פעמים בשנה) ובדוח המוניטארי החצי שנתי (לשעבר דו"ח האינפלציה). חטיבת המחקר עורכת גם סקר חברות רבעוני בכ-300 מפעלי תעשייה וב-330 חברות מענפי משק אחרים, וכן מפרסמת, אחת לחודש, את המדד המשולב למצב המשק שמטרתו לעקוב אחר הפעילות הריאלית.

הצעות למדיניות כלכלית - כלכלני החטיבה נוטלים חלק בגיבוש המדיניות הכלכלית ובהכנת תחזיות לטווח הביניים וניתוח רב-שנתי של תקציב הממשלה – המתפרסמים בדוחות השוטפים ובדו"ח בנק ישראל. כן יוזמת החטיבה הצעות למדיניות כלכלית בהתאם לצרכיו המשתנים של המשק. דוגמאות לכך הן התכנית להקטנת העוני, הצעות ליישום מס הכנסה שלילי בישראל ובמהלך המשבר הכלכלי ב-2009 הוכנו הצעות למדיניות רצויה כתגובה למשבר הפיננסי שהתפשט ב-2008 בעולם. הצעות אלה פורסמו בחוברת מיוחדת שפורסמה בחודש מארס 2009. השנה השתתפה החטיבה בפרויקט חדש של הפקת לקחים מהמשבר הפיננסי, תוך ארגון כנס בינלאומי ופרסום ספר על הנושא. נוסף על כך, משתתפים חברי החטיבה בוועדות ציבוריות. דוגמאות לכך מהשנים האחרונות הן ועדת ברודט בתחום הביטחון, הוועדה לבחינת מערכת ההשכלה הגבוהה, הוועדה למדידת העוני, ולאחרונה ועדת הריכוזיות וועדת ששינסקי לקביעת המדיניות של תגמולי הגז. כלכלני החטיבה משתתפים גם כל שנה בפורומים כלליים כגון הצוות המקרו-כלכלי של כנס קיסריה או הפורומים במסגרת ה-OECD. בשנה זו חטיבת המחקר משחקת תפקיד חשוב בסיוע לכלכלני ה-OECD בהכנת הדו"ח הכלכלי שיפורסם על ידם בסוף 2011 ותחילת 2012. כן בוחנים כלכלני החטיבה הצעות מדיניות של גופים אחרים במשק, לשם קביעת עמדתו של בנק ישראל לגבי הצעות אלו. בשנים 2008, 2009 ו-2010 השתתפו כלכלני המחלקה בפורום האג'נדה הכלכלית – כולל ניהול הפורום המחקרי, המופקד על ביצוע מחקר המעקב של התכנית "מענק הכנסה" (מס הכנסה שלילי). במהלך 2011 יפורסם דיווח על התקדמות התכנית בשנים השנייה והשלישית להפעלתה, וימשיכו ההכנות המחקריות לקראת מעבר התכנית לפריסה ארצית בתחילת 2012.

מחקר בסיסי - כלכלני החטיבה חוקרים סוגיות שונות על כלכלת ישראל. מחקרים אלו מתפרסמים באופן שוטף בסדרה "מאמרים לדיון", בכתב העת "סקר בנק ישראל" ובכתב עת בינלאומי, ה- Israel Economic Review. חלק מהעבודות מפורסמות בכתבי עת נוספים בארץ, כגון הרבעון לכלכלה, ובכתבי עת בחו"ל. כמו-כן מארגנת החטיבה כנסים מקצועיים; ב-2010 ארגנה החטיבה כנס על שוק הדיור עם השתתפות פעילה של כלכלנים ממוסדות שונים (במיוחד מהלמ"ס). השתתפו בכנס חוקרים וכלכלנים מהאקדמיה והמגזר הציבורי ובנק ישראל, והוא שמש במה לעבודות מחקר חדשות בתחום חשוב זה – אשר היווה אחד התחומים שזכו להתעניינות נרחבת בשנת 2010. כעת נבחנת האפשרות שהעבודות שהוצגו בכנס יפורסמו במהדורה מיוחדת של סקר בנק ישראל.

חטיבת השווקים

תפקידי חטיבת השווקים הם:

א. יישום המדיניות המוניטארית של הבנק ומדיניות שער החליפין

המדיניות המוניטארית שקובע בנק ישראל מיושמת על ידי **חטיבת השווקים** באמצעות מגוון של כלים מוניטריים - מכרזים מוניטריים מול התאגידים הבנקאיים (הלוואות או פיקדונות לפי הצורך), חלון אשראי וחלון פיקדונות, מכרזי מק"ם ומכרזי ריפו - וכן באמצעות פעילות בעת הצורך במסחר במק"ם ובאג"ח בבורסה לניירות ערך:

מכרזי פיקדונות ו/או הלוואות ל/מהבנקים - אלה משמשים כלי מדיניות עיקרי, בזכות הדיוק והמהירות המאפיינים את השפעתם. באמצעותם יכול בנק ישראל לספק את הביקוש לבסיס הכסף וכך ליישם את הריבית שקבע. המכרזים המוניטריים המוצעים לבנקים הם לתקופות קצובות של יום ושבע. כנגד הלוואות מוניטריות מעמידים הבנקים ביטחונות לרבות אג"ח ממשלתיות ומק"ם.

בנוסף, בנק ישראל מעמיד לרשות התאגידים הבנקאיים **חלון להלוואות מוניטריות (כנגד ביטחונות) ולפיקדונות מוניטריים** בפער של 0.5 אחוז מעל/מתחת לריבית בנק ישראל, בהתאמה. הלוואות ופיקדונות אלו הן ליום אחד ונפרעות אוטומטית ביום העסקים הבא.

מילווה קצר מועד (מק"ם) - זהו נייר ערך שבנק ישראל מנפיק לתקופות קצרות (עד שנה) כדי להשפיע על בסיס הכסף ועל הריבית בשוק הכספים. מבחינת ההשפעה על בסיס הכסף מכשיר זה דומה למכרזי הפיקדונות לבנקים, אולם כיוון שהוא מונפק לציבור הרחב, ותשואתו נקבעת על פי המסחר בבורסה, היא מבטאת את ציפיות הציבור לאינפלציה בעתיד ולשינויים במדיניות המוניטרית. מידע זה מהשווקים מסייע לבנק ישראל בתכנון צעדיו המוניטריים.

ריפו - החל מ-17.10.07 ועד ספטמבר 2009 בנק ישראל ביצע עסקאות מסוג "ריפו" בשוק ההון באמצעות מכרז. במסגרת זו רכש הבנק אג"ח ממשלתיות ומק"ם מגופים מוסדיים ותאגידים בנקאיים ומכר אותם בחזרה כעבור שבוע במחיר שנקבע מראש. הריפו הוא אחד המכשירים הפיננסיים החשובים ביותר בשווקים הבין-לאומיים, ומספר העסקאות הנקשרות באמצעותו בשווקים המפותחים גדל בהתמדה. עסקאות מסוג "ריפו" הן אחד הכלים החשובים לניהול מדיניות הריבית על ידי בנקים מרכזיים במדינות רבות. מכרזי הריפו של בנק ישראל הופסקו על רקע השקת מסלוקה מרכזית בבורסה לביצוע עסקות ריפו וכן על רקע עודפי הנזילות הגדולים שהצטברו במערכת.

פעילות בשוק הפתוח - ב-16/02/09 הודיע בנק ישראל כי יפעיל כלי נוסף לצורך ביצוע המדיניות המוניטרית- רכישת איגרות חוב ממשלתיות מסוגים שונים ולתקופות שונות לפדיון בשוק המשני. בחודש מארס הודיע הבנק כי היקף הרכישות יעמוד על 200 מיליוני ש"ח במוצע ליום עד לרכישה מצטברת של 15-20 מיליארדי ש"ח. מטרתה של פעילות זו היא הקלת תנאי האשראי במשק. בנק ישראל מעריך כי פעילות זו הגבירה את האפקטיביות של המדיניות המוניטרית ואת עמידתו של המשק הישראלי בפני ההשלכות השליליות של המשבר הכלכלי העולמי. לאחר שבנק ישראל השלים רכישות אג"ח ממשלתיות בסכום של 18 מיליארדי ש"ח, בהתאם לתוכנית, הודיע הבנק כי תוכנית הרכישות הסתיימה.

במסגרת הפעילות בשוק ההון המקומי החטיבה מבצעת תפקיד של "בנק מרכזי" של מק"מ, גם כן, מנהלת מלוות חברות ביטוח ו הפקדות של ביטוח לאומי.

ביצוע מדיניות שער חליפין

המסחר במטבע חוץ מתנהל בין הבנקים לבין הלקוחות ובין הבנקים לבין עצמם בכל יום עסקים במטבע חוץ מפרסם בנק ישראל את שערי החליפין היציגים של השקל מול מטבעות זרים. שערים יציגים אלה מבוססים על השערים השוררים בשוק בעת קביעתם. ראוי לציין כי השער היציג הוא אינדיקטור לשער החליפין השורר במשק אך אין לו מעמד מחייב על פי דין לפיכך רשאים צדדים בעסקאות הצמודות למטבע חוץ לבצען בכל שער חליפין המוסכם ביניהם. החל מאוגוסט 2009, הודיע בנק ישראל כי יפעל בשוק המט"ח במקרה של תנודות חריגות בשער החליפין אשר אינן תואמות את התנאים הכלכליים הבסיסיים או כאשר שוק המט"ח לא יתפקד כראוי.

ב. ניהול יתרות המט"ח של מדינת ישראל

היתרות נחוצות כדי לספק נזילות בעת הצורך, בין היתר כדי לממן את פירעון החוב, הוצאות חריגות של הממשלה על יבוא בשעת חירום, פעילויות בעטיו של משבר פיננסי, או פעילות מוניטרית לרמה נאותה של היתרות נודעת חשיבות גם מבחינת מעמדו הבינלאומי של המשק. בניהול היתרות נוקט בנק ישראל, בדומה לבנקים מרכזיים אחרים, גישה זהירה, המכוונת לשלושה יעדים: שמירה על רמת נזילות גבוהה; מזעור הסיכונים הפיננסיים וסיכונים האשראי לסוגיהם; שמירה על כוח הקנייה של יתרות מטבע החוץ והשגת תשואה נאותה על ההשקעות. לפיכך מושקעות היתרות בעיקר בנכסים סחירים בעלי אופק השקעה ממוצע קצר יחסית ובעלי סיכון אשראי נמוך, והכל בכפוף לחוק בנק ישראל. ההרכב המטבעי של היתרות ורמתן הרצויה נקבעים בהתאם לכללי מדיניות שנגזרים מתפקידיהן של היתרות.

לנוכח צורכי המשק, על רקע הצמיחה המהירה בתוצר בשנים האחרונות והשתלבותו ההולכת וגדלה בכלכלה העולמית ובמערכת הפיננסית הגלובאלית החל בנק ישראל ב-24/03/08 בהפעלת תכנית להגדלת רמת יתרות המט"ח באמצעות רכישות של מטבע חוץ במהלך המסחר. התנאים ששרו אז ושוררים גם כיום מאפשרים לבנק ישראל להגדיל את יתרות המט"ח באופן שקול ועקבי עם יעדי מדיניות הריבית של בנק ישראל, וזאת תוך חיזוק היציבות והחוסן של המערכת הפיננסית והמשק. רכישות מטבע החוץ ע"י בנק ישראל מבוצעות בצורה שמונעת השלכות לא רצויות על התפתחות שער החליפין של השקל וממזערות כל הפרעה אפשרית במנגנון השוק.

עם תחילת תכנית הרכישות רמת היתרות עמדה על 28 מיליארד דולר, בסוף 2008 על 42 מיליארד דולר ובאוגוסט 2009, עת הופסקה תכנית הרכישות, עמדה רמת היתרות על 55 מיליארדי דולר. החל מאוגוסט 2009 גידול היתרות נבע מפעילות הבנק בשוק מטבע החוץ. בסוף 2010 רמת היתרות עמדה על 69.3 מיליארד דולר.

ג. שמירה על התפקוד התקין של שוק המט"ח ושוק האג"ח

חטיבת השווקים מנטרית את שוק המט"ח, שוק אג"ח ושוק ני"ע המקומיים באמצעות איסוף מידע מהמסחר בשווקים אלו, כולל מידע רציף, ובניית מדדים לתקינות השווקים.

בנוסף מספקת החטיבה שירותים במט"ח לבנקים המסחריים כמו ניהול חשבונות.

הפיקוח על הבנקים

תפקידו העיקרי של הפיקוח על הבנקים הוא שמירה על יציבותה וחוסנה של המערכת הבנקאית. במסגרת זו הוא חותר לחיזוק מסגרת ניהול הסיכונים וההון בבנקים. נוסף על כך אחראי הפיקוח על הבנקים להגברת התחרות והיעילות במערכת ועל שמירת ההוגנות ביחסים שבין הבנקים ללקוחותיהם.

הפעולות העיקריות של הפיקוח על הבנקים בשנת 2010

א. תהליכי עבודה תחת מסגרת באזל II – הליך הסקירה וההערכה הפיקוחי ופעולות לחיזוק הלימות ההון

פעילות הפיקוח על הבנקים לחיזוק הלימות ההון במערכת הבנקאית קיבלה משנה חשיבות לנוכח המשבר העולמי, שהדגיש את הנחיצות של הון בכמות ובאיכות מספקות לשם ספיגת הפסדים בלתי צפויים. הפיקוח על הבנקים שם השנה דגש בליווי צמוד של התאגידים הבנקאיים בתהליך ניהול הסיכונים, בחיזוק הלימות הונם והתאמתה לפרופיל הסיכון שלהם. כדי לשמר את הלימות הונם של הבנקים בישראל, נקט הפיקוח על הבנקים מהלך משמעותי לחיזוק האיתנות והעמידות של המערכת הבנקאית בישראל - דרישה מהתאגידים הבנקאיים לאמץ עד סוף 2010 יחס הון ליבה שלא יפחת מ-7.5%, ולהציג בפניו תוכנית עבודה לעמידה ביחס זה. במהלך 2010 המשיך הפיקוח על הבנקים, על כל אגפיו, בצעדים להטמעת עקרונות פיקוח מבוסס-סיכון (Risk Based Supervision - RBS), להרחבת תשתית הידע על התאגידים הבנקאיים וליישום עקרונות באזל II.

צעד מרכזי שננקט בשנת 2010 לחיזוק הלימות ההון וניהול הסיכונים במערכת הבנקאית הוא הנהגת הליך הסקירה הפיקוחי (Supervisory Review Process – SRP). תהליך זה נועד להבטיח שהתאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם כדי לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכן לעודד את התאגידים לפתח טכניקות משופרות לניהול הסיכונים ולהשתמש בהן. תהליך ה-SRP מורכב משני תהליכים מקבילים, שהאחד מתבצע על ידי התאגידים הבנקאיים, והשני על ידי הפיקוח על הבנקים, וביניהם מתנהל דיאלוג מתמיד.

ב. פעולות לחיזוק הממשל התאגידי

הפיקוח על הבנקים פועל להטמעת מסגרות נאותות של פיקוח ובקרה פנימית ובוחן את יעילות התפקוד של גופי הבקרה והפיקוח בתאגידים הבנקאיים – הדירקטוריון, ההנהלה הבכירה, מערך ניהול הסיכונים, הביקורת הפנימית וקצין הציות.

במהלך שנת 2010 המשיך הפיקוח לבחון את יעילותה של עבודת הדירקטוריון. במסגרת זו תוקנה הוראת נוהל בנקאי תקין מס' 301 בנושא דירקטוריון.

במהלך השנה המשיך הפיקוח על הבנקים לכסות את מרבית הבנקים הגדולים במערכת בביקורות שבחנו את האפקטיביות של עבודת הדירקטוריון. בביקורות הושם דגש בדרכים שבהן הדירקטוריון מתווה את האסטרטגיה הכוללת של הבנק, קובע את התיאבון של הבנק לסיכון ומפקח על הנהלת הבנק ביישום אותה אסטרטגיה.

דגש נוסף הושם השנה בבחינת יעילותה של פונקצית ניהול הסיכונים במערכת הבנקאית, אשר בראשה עומד מנהל הסיכונים הראשי (Chief Risk Officer – CRO). כוונת הפיקוח הייתה ליצור בתאגיד פונקציה בלתי תלויה, אפקטיבית ובעלת מעמד פורמלי, שיהיה ביכולתה לחזק את הבנת הסיכונים הטבועים בפעילות התאגיד הבנקאי ולהבטיח את הניהול הזהיר, התקין והשלם של מכלול הסיכונים. אחד מעקרונותיו של ממשל תאגידי הולם נסב על קביעת מדיניות תגמול נאותה לתאגיד הבנקאי. כחלק מהפקת הלקחים מהמשבר הגלובלי של שנת 2008, במטרה להפחית סיכונים הנובעים ממבני תמריצים בלתי נאות, נדרשו הבנקים לאמץ מדיניות תגמול הולמת שהדירקטוריון יקבע לא יאוחר מיום 31.12.09. מדיניות תגמול זו נדרשה לעמוד, בין היתר, בעקרונות הבאים: התאמה לרווחיות הכלל-ארגונית ולמטרות ארוכות הטווח של התאגיד הבנקאי; הימנעות מתמריצים המעודדים סיכונים מעבר לתיאבון-לסיכון של התאגיד הבנקאי; ביסוס התגמול על הרווח המותאם לסיכון ולעלות ההון; הכללת רכיב שישקף עמידה ביעדים כלליים של התאגיד הבנקאי בתחום ניהול הסיכונים ובתחום הציות לחוקים, להוראות הפיקוחיות ולנוהלי התאגיד הבנקאי.

ג. הטיפול בסיכונים

סיכון האשראי: במהלך 2010 המשיך הפיקוח על הבנקים לבחון ולהעריך את סיכוני האשראי הגלומים בפעילות התאגידים הבנקאיים, לפעול לשיפור האיכות של ניהול הסיכונים ולהפעיל בקורות הולמות. במסגרת זו המשיך הפיקוח על הבנקים לערוך ביקורות בנושאים הקשורים לניהול סיכוני האשראי ברמת המערכת הבנקאית וברמת הבנק הבודד - בחן את מדיניות האשראי ואופן הטמעתה, את תהליכי אישור האשראי ואת תפעולו. כמו כן בדק הפיקוח את תהליכי איתור החובות הבעייתיים וסיווגם, טיפל במוקדי סיכון אפשריים בתיק האשראי הבנקאי ובעיות ספציפיות שזוהו, בפרט בנושאי ריכוזיות לוויים, הלוויים הגדולים במערכת ואיכות החובות.

סיכון שוק וסיכון הנזילות: לנוכח המגמות במסחר במט"ח בשוק המקומי, עקב הפיקוח על הבנקים במהלך השנה אחר התפתחויות בפעילות של התאגידים הבנקאיים, עבור לקוחות ועבור עצמם, במכשירים פיננסיים מורכבים ובמכשירים הכוללים רכיב של מסחר בשקל/מט"ח, בפרט במכשירים נגזרים מסוג שקל/מט"ח. בשנת 2010 בחן הפיקוח על הבנקים גם את סיכון הנזילות והחשיפה להשקעות פיננסיות בבנקים השונים באמצעות מעקב שוטף אחר התפתחות הנזילות והחשיפה לסיכונים פיננסיים בבנקים, עריכת ביקורות והתאמת הוראות הפיקוח והדיווחים בנושאים אלה. מטרתם של כלים אלה היא להעריך את האיכות של ניהול סיכון הנזילות בבנק ואת רמתו של סיכון זה. **סיכוני טכנולוגיות המידע (IT):** בשנת 2010 ערך הפיקוח על הבנקים ביקורות בנושאים הקשורים בניהול מערך טכנולוגיות המידע של הבנקים והשימוש שהם עושים במערכות טכנולוגיות, טיפל באירועים חריגים שהתרחשו ובמגוון מיזמים ופעילויות של תאגידים בנקאיים בנושאי טכנולוגיית מידע.

סיכוני מעילות והונאות: במהלך 2010 החל הפיקוח על הבנקים לבחון את התנהלות הבנקים בהיערכותם לניהול הסיכונים התפעוליים. הפיקוח הפיץ מכתב המבהיר את עמדתו בנושא, ופתח בהליכי ביקורת בנושא ניהול הבקורות בתוך התאגידים הבנקאיים.

איסור הלבנת הון ומימון טרור: בשנת 2010 ערך הפיקוח על הבנקים בבנקים ובחברות כרטיסי האשראי ביקורות בתחום של איסור מימון טרור, נוסף על הביקורות השוטפות בנושא איסור הלבנת הון. הדגש הושם במערך הבקרה והתשתיות ליישום הוראות החקיקה והרגולציה.

היערכות לשעת חירום: בשנת 2010 המשיך הפיקוח על הבנקים, גם בתפקידו כרשות פיננסית בנקאית, לפעול לקידום נושאים שונים במטרה לחזק את מוכנות המערכת הבנקאית לשעת חירום. במסגרת זו קיים

המפקח על הבנקים, ברביע הראשון של 2010, מפגש עם בכירי המערכת הבנקאית, והנחה אותם, בין היתר, להעלות את נושא ההיערכות לשעת חירום לסדר היום של הנהלות התאגידים הבנקאיים והדירקטוריונים, לעדכן את התרחישים ולהקצות לנושא זה תקציב הולם.

ד. חיזוק הקשרים הבין-לאומיים

הפיקוח על הבנקים מנהל קשרים בין מפקחים במטרה להחליף מידע פיקוחי, כמתחייב מהסטנדרטים הבין-לאומיים שעוצבו על ידי ועדת באזל. במסגרת זו ביקרה משלחת מן הפיקוח על הבנקים בארה"ב וקיימה פגישות עבודה עם המפקחים העיקריים בווינגטון ובניו-יורק. בהמשך ביקרה משלחת מן הרשות המפקחת של אנגליה בארץ לשם החלפת מידע פיקוחי. משלחת של הפיקוח על הבנקים ביקרה ברשויות הפיקוח בשווייץ, והתקבלה בארץ המשלחת של קרן המטבע הבינלאומית (ה-IMF).

ה. פעולות לחיזוק התחרותיות וההוגנות במערכת הבנקאית

פעילות הפיקוח על הבנקים להגברת ההוגנות ביחסים שבין התאגידים הבנקאיים לבין לקוחותיהם, לעידוד התחרות במערכת הבנקאית ולחיזוק מעמדו של הלקוח, נעשית, בין היתר, באמצעות יישום ואכיפה של החקיקה וההוראות בתחום בנק-לקוח, הסברה צרכנית ללקוחות הבנקים ובירור תלונות ופניות הציבור. **חקיקה והסדרה:** במהלך שנת 2010 פעל הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין וקידום הליכי חקיקה בתחום בנק-לקוח מתוך מטרה לחזק את מעמדו של הצרכן הבנקאי ולהסיר חסמים במעבר בין הבנקים ובין החברות לכרטיסי אשראי. במסגרת זו תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין 432, שעניינה העברת פעילות וסגירת חשבון לקוח. תיקון ההוראה עסק בהעברת פעילותו של הלקוח (הרשאות לחיוב הכרטיס) בין כרטיס החיוב הישן לחדש, לאחר שזו זוהתה כאחד הגורמים לקושי במעבר שבין בנקים. צעד משמעותי נוסף, אותו נקט המפקח על הבנקים לצורך חיזוק מעמדו של הצרכן הבנקאי, הינו תיקון ושיפור החוזים הנהוגים לפתיחת חשבון עובר ושב בכלל המערכת הבנקאית. במסגרת זו הורה המפקח על הבנקים לכל הבנקים המסחריים לתקן את החוזים האמורים בהתאם לעקרונות שקבע בית המשפט העליון בפסק דינו, שעסק בחוזה לפתיחת חשבון עובר ושב של בנק לאומי לישראל בע"מ². חוזים אלה יהיו הוגנים יותר, שכן הם לא יכללו סעיפים מקפחים אשר בית המשפט הורה על ביטולם או תיקונם. **הסברה לציבור:** הפיקוח על הבנקים הרחיב את פועלו בתחום ההסברה לציבור. במסגרת זו נערך קמפיין תקשורתי העוסק בהסדרת המעבר בין הבנקים, ובדגש על פישוט תהליכי העברת הפעילות המתמשכת בכרטיס החיוב. בנוסף פעל הפיקוח לפרסום קובץ מקיף המאגד את עיקרי החקיקה וההוראות הניהול הבנקאי התקין בתחום בנק-לקוח, פורסמו עלוני מידע ושופרו מדריכים וכלים באתר האינטרנט של בנק ישראל.

ציות ואכיפה: הפיקוח על הבנקים המשיך לפעול לאיתור ותיקון ליקויים בתחום בנק-לקוח במערכת הבנקאות ובתאגידים בנקאיים ספציפיים, וזאת באמצעות ביקורות שבוצעו בתחום זה וכן בדיקות ציות פרטניות.

טיפול בפניות הציבור: אחת מפעילויות הליבה בהן נוקט הפיקוח על הבנקים בתחום חיזוק ההוגנות במערכת הבנקאית היא בירור פניות ותלונות של הלקוחות נגד התאגידים הבנקאיים, והפקת לקחים מן המידע המתקבל מטיפול בתלונות.

פעילות זו כוללת, בין היתר, הכרעה בתלונות, תוך מתן סעד מתאים במקרה הצורך, מתן מידע לציבור הלקוחות במטרה לצמצם את פערי הידע והמידע בינם לבין התאגידים הבנקאיים, וכן איתור ליקויים מערכתיים וטיפול בהם.

² ע"א 6916/04 וע"א 7680/04 - בנק לאומי לישראל בע"מ נ' היועץ המשפטי לממשלה וערעור שכנגד.

בשנת 2010 טופלו בפיקוח על הבנקים 7,165 פניות ותלונות בכתב של לקוחות הבנקים וחברות כרטיסי האשראי (לא כולל פניות למוקד הטלפוני, הנאמדות בכ-20,000 לשנה), מתוכן 2,757 תלונות והיתר פניות ובקשות. ב-2,028 תלונות נקבעה עמדה – מוצדקת או לא מוצדקת – ואילו ביתר התלונות לא נקבעה עמדה, בעיקר עקב אי יכולת להכריע בין טענות סותרות בעל פה, עקב הליכים משפטיים מקבילים או משום שהבנק הסכים ממילא להיענות לבקשת הלקוח.

בעקבות התערבות הפיקוח על הבנקים (הן בתלונות הפרטניות והן בטיפול מערכת) שילמו התאגידים הבנקאיים ללקוחותיהם בשנת 2010 סך כולל של כ-6.2 מיליון ש"ח. ההחזר והפיצוי הכולל ללקוחות בעקבות טיפול בפניות ותלונות פרטניות הסתכם בשנת 2010 בכ-2.4 מיליון ש"ח. מתוך סכום זה, כ-750 אלף ש"ח שולמו על ידי תאגידים בנקאיים אף שהתלונה או הפנייה לא סווגה כמוצדקת. נתון זה מצביע על נכונות של תאגידים בנקאיים לבחון כל מקרה לגופו, ובמקרים מתאימים לפעול לטובת הלקוח גם אם תלונתו לא נמצאה מוצדקת.

התלונות והפניות משמשות גם לאיתור ותיקון ליקויים מערכתיים במערכת הבנקאית. בשנת 2010 טופלו כ-30 ליקויים מערכתיים שונים, אשר בגינם נדרשו התאגידים הבנקאיים לנקוט צעדים שונים, לרבות: קביעה או תיקון נוהלי עבודה, שיפור תהליכים ושיפור השירות, החזר כספים לקבוצות לקוחות. סך ההחזרים לקבוצות לקוחות בעקבות הפקת לקחים מתלונות עמד בשנת 2010 על 3.8 מיליון ש"ח.

עמלות בנקאיות: בשנת 2010 המשיך הפיקוח על הבנקים ביישום סמכויותיו על פי החוק, והוסיף לקדם את השקיפות במחירי השירותים הבנקאיים, באמצעות הפעולות העיקריות הבאות: איסוף נתונים על גבייה בפועל של עמלות בגין שירותים בנקאיים נפוצים למשקי הבית, ניתוח הנתונים ופרסום מגמות עיקריות באמצעות דיווח לכנסת ופרסום הודעות לעיתונות. בדיקת כ-250 בקשות של תאגידים בנקאיים לעדכון עמלות וקביעת עמלות חדשות ומתן מענה לבקשות אלו. פיתוח כלי השוואה באתר האינטרנט - השוואה מקוונת של כל השירותים למשקי בית ולעסקים קטנים. אכיפת הוראות החוק בנושא העמלות, לרבות באמצעות מתן הוראות החזרים להחזיר כספים לקבוצות לקוחות במקרים שבהם נגבו עמלות בניגוד לתעריפון.

טיפול בחשבונות ולקוחות מוגבלים – הפיקוח על הבנקים מופקד על ניהול מאגר נתונים על חשבונות מוגבלים ולקוחות מוגבלים. המידע שמצטבר בפיקוח על הבנקים מתקבל מהבנקים המסחריים ומוגפים נוספים כגון: ההוצאה לפועל, בתי משפט בהליכי פשיטת רגל ובתי דין רבניים. כמו כן מטפל הפיקוח על הבנקים בבירורים הקשורים לחשבונות וללקוחות המוגבלים ומבצע מעקב שוטף אחר ביצוע החלטות בתי המשפט, על ידי התאגידים הבנקאיים, בקשר לניהול תיקי הערעור שמוגשים לבתי משפט ע"י לקוחות שהוגבלו מכוח החוק.

במהלך שנת 2010 טופלו כ-2,900 פניות בכתב של לקוחות אשר הוגבלו בהתאם לחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981. חלקם ביקשו מידע אודות ההגבלה, השלכותיה ומשמעותה וחלקם פנו בבקשות לביטולה או לבדיקת תקינות הטלתה. כמו כן נתן המדור מענה טלפוני והדרכה לפניות שהגיעו אליו בנושאים אלו. מספר הלקוחות המוגבלים הכולל במערכת עמד בסוף שנת 2010, על כ-181,000 לעומת כ-110,000 לקוחות מוגבלים בסוף שנת 2009. המספר הני"ל מורכב מכ-29,500 מוגבלים בנסיבות "רגילות", כ-25,000 מוגבלים "בנסיבות מחמירות" וכ-127,000 מוגבלים "בנסיבות מיוחדות" לעומת כ-44,000 מוגבלים "בנסיבות מיוחדות" בסוף השנה הקודמת.

מספר החשבונות המוגבלים במערכת עמד בסוף שנת 2010 על כ-346,500 לעומת כ-194,500 בסוף שנת 2009.

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה

א. ייעוד החטיבה ותפקידיה

החטיבה למידע ולסטטיסטיקה, שהוקמה בתחילת 2008 במסגרת ארגונו מחדש של הבנק, שואפת להיות מקור מידע מוביל על המשק הישראלי, ובפרט על הפעילות הפיננסית והמגזר הפיננסי. היעד העיקרי של החטיבה הוא לספק להנהלת בנק ישראל ולחטיבות הליבה של הבנק נתונים ומידע על הפעילות הכלכלית במשק באיכות, בזמן ובהיקף הנדרשים לצורך ניהול המדיניות, השגת מטרותיו של הבנק ומילוי תפקידיו. היעד המשני של החטיבה הוא להעמיד נתונים ומידע שבידי החטיבה לשימושם של גופים שונים בארץ ובחו"ל (בכפיפות למגבלות של סודיות ואבטחת מידע), לשם הגברת השקיפות והיעילות הכלכלית במשק.

ב. הנתונים והמידע המנוהלים בחטיבה

לשם מילוי ייעודה וביצוע תפקידיה, מנהלת החטיבה נתונים ומידע מגוונים על הפעילות הכלכלית במשק בתחומים שונים, ביניהם:

- המערכת הפיננסית והמוניטרית בישראל, לרבות: ריביות ותשואות על מכשירים פיננסיים שונים, הפעילות בשוק מטבע החוץ (העסקאות, נפחי מסחר, המגזרים, המחירים, שער החליפין האפקטיבי, המרווחים, הסיכונים), הפעילות בשוק ני"ע (מחירים היסטוריים, היקפי ההנפקה של ההון והחוב, מחזורי המסחר, החזקות תושבי חוץ ותושבי ישראל בנכסים ועוד), שוק הכספים, שוק האשראי, אינדיקטורים ליציבות הפיננסית, הפעילות של הבנקים, המשקיעים המוסדיים ומתווכים פיננסיים אחרים, תיק הנכסים הפיננסיים של הציבור.
- הפעילות הריאלית במשק, לרבות: התוצר, שימושו וענפי המשק, פעילות הסקטור העסקי והחברות הציבוריות, מחירי הסחורות והשירותים, שוק העבודה.
- פעילות הממשלה, לרבות: הכנסות הממשלה והוצאותיה, ההכנסות ממסים, הגירעון והחוב.
- פעילות המשק מול חוץ לארץ, לרבות: מאזן התשלומים, הנכסים וההתחייבויות של המשק מול חוץ לארץ (IIP) והחוב החיצוני.

החטיבה אוספת ומרכזת נתונים ומידע אלה ממקורות שונים, ביניהם: דיווחי הבנקים, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, הבורסה לני"ע, הרשות לני"ע, גורמים ורשויות נוספות וכן מידע הנמסר במישרין על ידי גופים עסקיים ואחרים במשק. סמכויות בנק ישראל בתחום איסוף הנתונים הסטטיסטיים נגזרות ממטרותיו ותפקידיו של הבנק, והן מוגדרות בשני דברי חקיקה עיקריים: חוק בנק ישראל, התשי"ע-2010, ופקודת הבנקאות, 1941. בנוסף, החטיבה מקימה ומתחזקת מערכות מידע, מפתחת ומיישמת שיטות לעיבוד והצגה של נתונים ומידע, ומפצה בתוך הבנק ומחוצה לו נתונים, מידע ודוחות בערוצים שונים. בין היתר, החטיבה מפרסמת באופן שוטף באתר האינטרנט של בנק ישראל נתונים, סטטיסטיקה, הדעות לעיתונות ועוד.

ג. פרויקטים עיקריים לפיתוח תשתיות המידע

בד בבד עם הניהול השוטף של הנתונים והמידע עוסקת החטיבה גם בפיתוח תשתיותיהם, וזאת כדי לשדרג את האיכות, הנגישות ויכולת התחקור של הנתונים, ולהרחיב את המידע והסקירות האנליטיות הנגשים למשתמשים בבנק ומחוץ לו. במסגרת זו מנהלת החטיבה שלושה פרויקטים מרכזיים ארוכי טווח:

1. פורטל מידע וסטטיסטיקה ונתונים באתר הבנק - החטיבה יזמה הקמת שער מרכזי אחד לכל הסטטיסטיקה והמידע על המשק הישראלי המנוהלים בבנק. גרסה ראשונה של הפורטל עלתה כבר באמצע 2010 לשימוש פנימי בבנק בלבד. שיפור הפורטל והעשרתו בתכונות ובתכנים חדשים נמשכים ברציפות כל העת. במקביל, ממשיכה החטיבה בשיפור "הנתונים והסטטיסטיקה" באתר האינטרנט של הבנק. בשנים הקרובות צפוי שדרוג התשתית של הפורטל ושל אתר הבנק, שיתרום לשיפורים בהצגת הנתונים, בתכנים וביכולת החיפוש והאיתור של הסטטיסטיקה והמידע, הן לשימוש פנימי בבנק והן לשימוש הציבור הרחב בארץ ובחו"ל.

2. מחסן נתונים מרכזי (data warehouse) - עם הקמתה יזמה החטיבה פרויקט רב-שנתי של הקמת תשתית מרכזית חדשה לניהול המידע הסטטיסטי בבנק. מחסן הנתונים המרכזי יכיל את מרבית הנתונים הכלכליים המנוהלים בבנק ישראל, וישולבו בו כלים משוכללים להזנה, השבחה, ותחקור של הנתונים לטובת המשתמשים בבנק ומחוץ לו. השלב הנוכחי בפרויקט מתמקד בנתונים על "ניירות ערך סחירים".

3. נתונים מקרו-פיננסיים - החטיבה שוקדת על פיתוח נתונים ומידע על הפעילות הפיננסית במשק ועל המערכת הפיננסית ברמת אגרגציה גבוהה. פיתוח נתונים אלה מסייע להנהלת הבנק ולחטיבות הליבה במילוי תפקידיהן - ניהול המדיניות המוניטרית; שמירת היציבות המערכת הפיננסית ותקינות השווקים הפיננסיים (מאקרו-פרודנשייל); ייעול ושכלול של מבנה המערכת הפיננסית, והבנת קשרי הגומלין שבין הפעילות הפיננסית לפעילות הריאלית במשק. פיתוח הנתונים המקרו-פיננסיים תומך גם בהכנת "הסטטיסטיקה הפיננסית" של המשק בהתאם לתקנים הבין-לאומיים לחשבונאות לאומית ובהתאם לדרישות הדיווח של ארגונים בינלאומיים בין-לאומיים, ובראשם IMF ו-OECD.

חטיבת משאבי אנוש ומנהל

א. תפקידי החטיבה

1. **משאבי אנוש** - העמדת כוח אדם הנדרש לחטיבות באיכות ובכמויות הראויות. ניהול המשאב האנושי לכל אורך חיי העבודה של העובד משלב הגיוס עד לפרישה. פיתוח המשאב האנושי - הכשרה, הדרכה והשתלמות עובדים, הערכת עובדים, נייודות עובדים, הגברת מוטיבציה ותקשורת פנים. חישוב וביצוע תשלומי שכר וגמלה וניהול הפרט ורווחתו.
2. **רכש ולוגיסטיקה** - ניהול הרכש המרכזי והלוגיסטיקה, מתן שירותים משקיים ומשרדיים, אחזקה ותפעול של בנייני הבנק וציודו.
3. **ביטחון** - אבטחה של מבני הבנק ומשלוחי כספים, אבטחת מהימנות עובדים, אבטחת מידע מסווג.
4. **הנדסת תהליכים** - שיפור וייעול תהליכים ושיטות עבודה בחתך כלל הבנק, הובלה והטמעת תהליכים, יצירת תשתית התקינה בבנק, מעקב ובקרה.
5. **הערכות לשעת חירום** - הערכות הבנק לשעת חירום, כולל ביצוע תרגילי חירום.

ב. תיאור היעדים והמשימות העיקריות הכלולות בתוכנית העבודה לשנת 2011 :

1. גיוס ושימור כח אדם מצטיין, ופיתוח ההון האנושי בבנק.
2. המשך התאמת המצבה לתקן, כולל גיוס ופרישת עובדים.
3. הטמעת עבודת החטיבות על פי המבנה הארגוני החדש.
4. הטמעת סקר צרכי הדרכה וחיזוק פונקציות הדרכה בחטיבה ובבנק, תוך התמקדות בתכניות לפיתוח מנהלים, הדרכות רוחביות והדרכות ספציפיות.
5. המשך שיפור איכות הניהול, התפעול והבקרה תוך השלמת פיתוח מערכות חדשות ושדרוג מערכות קיימות.
6. המשך שיפור תהליכי בקרה בניהול משאבי אנוש ומינהל.
7. ייעול תהליכי יחידת הרכש המרכזית.
8. המשך יישום המלצות סקר סיכוני בטחון ביחידת הבטחון.
9. שיפור תהליכי עבודה והטמעת מערכת ERP בחטיבה ובבנק.
10. המשך השלמת עדכון וכתובת נהלים חדשים חוצי ארגון בצורה אחידה.
11. כתיבת נהלים והוראות עבודה בחטיבת משאבי אנוש ומינהל.
12. הסדרת קשרי עבודה עם הממונה על השכר.
13. הערכות לשעת חירום לרבות כתיבת פתרונות לתרחישי חירום.
14. תכנון, שיפוץ ושדרוג מבנה הבנק ומערכותיו בירושלים, והיערכות להתכנסות למבנה אחד בתל אביב.

ג. משימות עיקריות שבוצעו במהלך שנת 2010

1. התייעלות פעילות הבנק תוך השלמת השינוי הארגוני : טיפול בסיום סגירת מחלקת מנהל מלוות המדינה.
2. המשך התאמת המצבה לתקן, לרבות גיוס עובדים ופרישת עובדים.

3. יישום מסקנות סקר צרכי ההדרכה. הפעילות תתמקד בנושאים של כלל הבנק ונושאים ספציפיים לכל חטיבה.
4. השלמת איוש משרות בחטיבה, לרבות בניית מדור הדרכה העובד בשיתוף פעולה שוטף עם החטיבות.
5. השלמת איוש משרות בכלל הבנק.
6. יישום המלצות סקר סיכוני ביטחון ביחידת הביטחון.
7. ייעול תהליכי יחידת הרכש המרכזית.
8. תכנון, שיפוץ ושדרוג מבנה הבנק בירושלים והתכנסות למבנה אחד בתל אביב.
9. שיפור ההערכות לשעת חרום על ידי ביצוע תרגילים לסוגיהם.

החטיבה לטכנולוגית המידע

א. תפקידי החטיבה לטכנולוגית המידע בשנת 2010

החטיבה לטכנולוגית המידע מופקדת על גיבושה והפעלתה של אסטרטגיית המחשוב של הבנק, וכן על ההפעלה, האחזקה והפיתוח של מערכות המידע ומערכות התקשורת. מערכות אלה כוללות מחשב מרכזי מתוצרת י.ב.מ ומאות שרתי יוניקס ואינטל המקושרים ברשתות פנימיות למחשבים אישיים. בנוסף, קיימות מערכות מחשוב חיצוניות, המקושרות לבנקים, לממשלה, לגורמים פיננסיים בארץ ובח"ל ולרשת האינטרנט.

החטיבה אחראית גם על מערכות טלפוניה, מרכזיות הבנק, מכשירי טלפון סלולארי, קווי התקשורת ומכשירי כף יד.

במסגרת המטלות השוטפות, עוסקת החטיבה בעיקר בתחומים האלה:

- ניהול מערכות מידע לתמיכה בתפקוד הבנק כבנקאי של הממשלה והבנקים: ניהול הנפקות מכרזי מק"ם, ניהול יתרות מטבע החוץ, החוב הפנימי, החוב החיצוני ועוד. פיתוחי תוכנה ייעודיים עבור כלכלני הבנק בעבודתם עם מערכות המידע בבנק ומחוץ לו לצורך תמיכה בקבלת החלטות.
- ניהול נתוני הדיווח ממערכת הבנקאות והעברת הוראות ודיווחים אליה.
- ניהול נתוני הדיווח של חברות במשק.
- פיתוח כלים לתמיכה במדיניות המוניטארית.
- פיתוח כלים מוניטאריים ממוכנים, להשתלבות בזירות מסחר ממוכנות חיצוניות ופנימיות.
- ניהול מערכות לסליקה כספית בין בנקאית ומול הבורסה לני"ע.
- היערכות להמשכיות עסקית ולמצבי חרום.
- תמיכה במערכות הניהול הפנימיות של הבנק (משאבי אנוש, כספים, רכש ולוגיסטיקה).

ב. בשנת 2010, בנוסף למטלות השוטפות, עסקה החטיבה בנושאים המרכזיים הבאים:

- בניית מאגר מידע מרכזי בתחום הפיננסי, תוך בניית כלי ניהול, דיווח וכלים בטכנולוגית Business Intelligence ו-Data Warehouse.
- סיום התאמת מערכות הבנק למבנה הארגוני החדש.
- תחילת יישום תוכנת ERP-SAP למערכות תקציב, תשלומים, מלאי, רכש, ניהול משאבי אנוש, סחר חוץ.
- בניית ויישום תוכנית תלת שנתית לנטרול סיכונים אבטחת מידע.
- החלפת מרכזיית הבנק למרכזייה חדשה מבוססת IP.
- ביצוע פרויקט יישום מערכת לניהול חדר המסחר הקדמי, האמצעי והאחורי של החטיבה לשווקים, באמצעות חבילת תוכנה של חברת WSS.
- מימוש הנחיות רגולטוריות בנושא אבטחת מידע.
- פיתוח מתודולוגיות ונוהלי אבטחת איכות בחטיבת ה-IT (Quality Assurance), לשיפור עבודת החטיבה בנושאי בדיקת מערכות המידע והקפדה על איכותן.
- תחילת תכנון חדר המחשב מחדש, לפי עקרונות "מחשוב ירוק".

- הוצאת מכרז לעיצוב והקמת אתר אינטרנט חדש לבנק ישראל.
- התאמת מערכות המידע בעקבות הצטרפות מדינת ישראל ל-OECD.
- בחינה ומימוש טכנולוגיות וסביבות פיתוח תוכנה חדשות.
- קליטת מכונות ספירת שטרות חדשות ומערכות מידע ניהולי לניהול המזומנים.
- הקמת מערך שרידות למערכות קריטיות, שנבדק בשיטת ACTIVE-ACTIVE מול אתר החירום, תוך ביצוע העברות כספיות בין הבנקים.

ג. תפקידי החטיבה בשנת 2011:

החל משנת 2010, החטיבה לטכנולוגית המידע נמצאת בתנופת פיתוח. סה"כ יבוצעו בשנת 2011 17 פרויקטים, אשר העיקריים שבהם הינם ITMS (ניהול הפעילות בשווקים), ERP, מחסן הנתונים, אתר אינטרנט חדש לבנק, מערכות מידע חדשות לפיקוח על הבנקים ומיכון לשכות הנהלה. בנוסף, הותנעו פרויקטים טכנולוגיים, אשר העיקריים שבהם הינם מידור רשתות הבנק והגירה מהמחשב המרכזי לסביבה הפתוחה. להלן פירוט תפקידי החטיבה בשנה זו:

- פיתוח מאגרי מידע נוספים בתחום הפיננסי.
- סיום הטמעת מערכת לניהול חדר המסחר הקדמי, האמצעי והאחורי של החטיבה לפעילות בשווקים.
- יישום שלב א' בהטמעת מוצר ה-ERP-SAP למערכות תקציב, תשלומים, מלאי ורכש, מתוכנן ליולי 2011.
- המשך יישום התוכנית התלת שנתית בנושא אבטחת מידע.
- הגירה לסביבת פיתוח תוכנה של חברת מיקרוסופט.
- הקמת אתר אינטרנט חדש לבנק ישראל.
- הקמת פורטל פיננסי לחטיבה למידע וסטטיסטיקה.
- פיתוח מערכת לניהול המידע בפיקוח על הבנקים.
- שדרוג מערכת SWIFT.
- ביצוע ניסויי גיבוי חירום ושרידות למערכות הקריטיות.
- פרויקט תלת שנתי להגירת מערכות המידע מהמחשב המרכזי לסביבה הפתוחה.
- היערכות במערכות המידע הקיימות לחוק בנק ישראל החדש.
- פיתוח מערכת מכרזים מוניטאריים כוללת.
- מינוף השימוש בנציגות ניו-יורק ליישומי מחשב שונים.
- מידור רשתות הבנק.
- מעבר מסביבת נובל לסביבת מיקרוסופט.
- החלפת תשתיות מערכת זה"ב לתשתיות מודרניות.

מחלקת המטבע

א. אספקת מזומנים לציבור

מחזור המטבע הסתכם בסוף שנת 2010 ב-45 מיליארדי ש"ח, לעומת 41.5 מיליארדים בסוף 2009. במהלך השנה גדל מספר השטרות במחזור ב-17 מיליון והגיע ל-361 מיליון שטרות.

שטרות

עד 31.12.2010 הכיל מחזור השטרות גם שטרות מסדרה א' של השקלים החדשים, שהילכו במחזור החל משנת 1985 וחדלו להיות הילך חוקי בשנת 1999. החל ב-1.1.2011 לא ניתן עוד להחליף שטרות אלו בבנק ישראל בשטרות מהסדרה הנוכחית. סך השווי הכספי של השטרות מסדרה א' שנותר בידי הציבור בסוף שנת 2010 עמד על כ-211 מיליוני ₪.

ב. מטבעות זיכרון

במהלך שנת 2010 הונפקו חמישה מטבעות זיכרון, ובכללם מטבע חדש בסדרת מטבעות "בוליון-ירושלים של זהב". סדרת מטבעות הבוליון מחליפה את סדרת מטבעות חנוכה, אשר הונפקה לאורך השנים ולאחרונה הוחלט להפסיק את הנפקתה עקב ירידה חדה בביקושים:

1. מטבע זיכרון בסדרת אתרי מורשת, התש"ע 2010 - "עכו העתיקה".
2. מטבע זיכרון בסדרת יום העצמאות, התש"ע 2010 - "שביל ישראל".
3. מטבע זיכרון בסדרת "חתני פרס נובל" התש"ע 2010 - "מנחם בגין".
4. מטבע זיכרון בסדרת תמונות מהתנ"ך, התש"ע 2010 - "יונה במעי הדג".
5. מטבע בסדרת "בוליון: ירושלים של זהב", התש"ע 2010 - "מגדל דוד".

ג. המידע באתר האינטרנט

בקישור **אודות בנק ישראל** - מפורטת פעילותה של מחלקת המטבע; בקישור **שטרות ומטבעות** - מידע על סדרות המטבע השונות, מסדרת בנק אנגלו-פלשתינה ועד סדרה ב' של הש"ח; כן ניתן להגיע בקישור זה להודעות שפורסמו ע"י מחלקת המטבע, ביניהן בנושא הנפקת שטרות חדשים וביטול שטרות ישנים, ותיאור השטרות החדשים, סימני הביטחון בהם וכיצד ניתן לזהות שטרות מזויפים.

ד. מתן שירותים לממשלה ולציבור

מחלקת המטבע נותנת שירותים לממשלה (פיקדונות למשמרת ופדיון המחאות במט"ח וש"ח) ולציבור (שירותי פריטה, החלפת מטבע פגום ופדיון מלוות המדינה).

ה. רפורמה בתפעול מערך המזומנים בישראל

בשנת 2010 פעל בנק ישראל להמשך יישומה של המדיניות החדשה לתפעול המזומנים, שהונהגה בשלהי 2009, ונועדה להביא לשמירה על איכות גבוהה של המזומנים שבמחזור, להקטנת העלויות של תפעול המזומנים לציבור, לבנק ישראל ולעוסקים במזומנים ולהעלאת רמת השירות שבנק ישראל נותן לתאגידים הבנקאיים ואלה נותנים לציבור. מאז הפעלת המדיניות הוקמו אחד עשר "מרכזי מזומנים" לתאגידים

הבנקאיים ודואר ישראל, והם מאושרים ומפוקחים על ידי בנק ישראל. מרכזים אלה, שהצטיידו במכונות ספירה משוכללות, מווסתים את עודפי ההיצע והביקוש של השטרות והמעות ביניהם ועם לקוחותיהם ומושכים מבנק ישראל רק את עודפי הביקוש שנותרו במשק, ועל פי המדיניות עליהם להפקיד בבנק ישראל את המזומנים שאיכותם ירודה. כתוצאה מכך הייתה התייעלות משמעותית בטיפול במזומנים במשק.

1. סדרת שטרות חדשה

בשנת 2010 המשיכה מחלקת המטבע בתכנון סדרה חדשה של שטרות למדינת ישראל. החלפת סדרת השטרות נועדה, בין היתר, לשפר את האמצעים למניעת זיופים תוך שימוש בשיפורים הטכנולוגיים בתחום. בנוסף, שינוי העיצוב של השטרות נועד גם להגברת מודעות הציבור לאישים, סמלים וערכים שלהם חלק חשוב בעיצוב ההיסטוריה של מדינת ישראל.

סדרת השטרות החדשה מתוכננת להכנס למחזור בתוך שנתיים עד שלוש שנים. הנפקת סדרה חדשה של שטרות מחייבת היערכות ארגונית ומשקית ארוכה ומורכבת. נדרשות החלטות על הרכב סולם הערכים, שם המטבע, הדמויות שיופיעו על השטרות, צורת הדפסה, גודל שטרות, סוג המצע שעליו יודפסו השטרות, נושאי עיצוב, סימני ביטחון ועוד. עבודת התכנון בעיצומה ולאחרונה התקבלה ע"י הממשלה החלטה לגבי זהות הדמויות שיופיעו על גבי השטרות ועתה הגיע שלב התחרות על העיצובים.

חשבות הבנק ומערכות התשלומים והסליקה

חשבות הבנק אחראית על מתן שירותי בנקאות לממשלה ולגופים נוספים כפי שקבע הנגיד (להלן: לקוחות הבנק) בשקלים ובמטבע חוץ, ניהול הספר הראשי של הבנק והפקת דיווחים לרבות הדוח הכספי השנתי של הבנק, ביצוע התשלומים המנהליים של הבנק וטיפול בהיבטי המס בבנק. אגף מערכות התשלומים והסליקה אחראי לתפעול התקין של המסלקות הבין-בנקאיות, קביעת מדיניות בתחום ופיקוח על מערכות התשלומים.

א. החשבות

להלן פירוט תפקידיה העיקריים של החשבות הקלאסית:

1. מתן שירותי בנקאות ללקוחות הבנק במטבע ישראלי ובמטבע חוץ-שירותי הבנקאות כוללים, בין היתר, ביצוע הוראות לקוחות הבנק, ניהול חשבונות הלקוחות בבנק, חישובי ריביות, הפקת דפי חשבון ואישורי יתרות.
2. ניהול הספר הראשי של הבנק-תפקיד זה כולל ניהול מערכת הנהלת חשבונות מרכזית של הבנק, קביעת עקרונות הרישום החשבונאי ובקרה על יישומם בפועל בהתאם להנחיות שניתנו, ליווי חשבונאי בהטמעת מערכות ייעודיות בבנק, גיבוי לחטיבות הבנק לרישום להנהלת חשבונות ראשית של הבנק, הפקת דיווחים חשבונאיים, סטטיסטיים וכלכליים מתוך הנהלת החשבונות הראשית של הבנק. מערך הדיווחים כולל הפקת הדוחות הכספיים של הבנק המבוקרים על ידי רואי חשבון חיצוניים, מידע סטטיסטי וכלכלי המופץ לחטיבות הבנק ולגורמי חוץ. הנתונים מנוהלים במאגר של סדרות המכילות נתונים היסטוריים, החל משנת 1995. סדרות נבחרות מוצגות באתר בנק ישראל באינטרנט.
3. ביצוע התשלומים המנהליים של הבנק. תפקיד זה כולל בין היתר, ביצוע תשלומים לספקים ותשלומים שאינם משכורת לעובדים, בדיקת הסכמים ואחריות על המערכת הכספית של הפעילות המנהלית של הבנק.
4. ריכוז וטיפול בהיבטי המיסוי של הבנק.

להלן תיאור היעדים והמשימות העיקריות של החשבות לשנת 2010:

1. ריכוז של מערך התשלומים של הבנק שבחשבות. במסגרת זו במהלך 2010 הועברה לחשבות, לאחר סגירת מחלקת מלוות המדינה, פעילות של פדיון מלוות חובה ובונדס ממחלקת מלוות המדינה. הפעילות כוללת ניהול מילואות הפנים של המדינה - מילואות מרצון (סחירים ובלתי סחירים) ומילואות חובה, למעט מילואות שהונפקו לפי חוק מילואות המדינה התשל"ט - 1979, שהטיפול בהם הועבר ב-15.6.06 לאחריות משרד האוצר. ופדיון מילואות החוץ (בונדס) בארץ.
2. שדרוג של מערכת התשלומים של הבנק שבחשבות למערכת ERP. במסגרת זו במהלך 2010 הסתיים ואושר תהליך איפיון פעילות התשלומים המנהליים של הבנק במערכת ERP שתוטמע בבנק במהלך 2011.

3. שיפור השירות הבנקאי ללקוחות בנק ישראל, הקטנת שירותי הבנקאות הניתנים באופן שאינו ממוכן, המשך מהלך של מיסוד נהלים והסכמים מול משרדי הממשלה ומיסוד יחסי בנק-לקוח מול משרדי הממשלה, סיום פרויקט שדרוג מערכת דפי חשבון באינטרנט, שדרוג עיצובי ופונקציונאלי. מערכת זו תשמש את משרדי הממשלה לצפייה ולמעקב אחר פעילותם הבנקאית שנעשתה בחשבוניותיהם המתנהלים בבנק ישראל.
4. הגברת שיתוף פעולה עם בנקים מרכזיים בעולם בקביעת סטנדרטים חשבונאיים של בנקים מרכזיים המיושמים בהנהלת החשבונות הראשית של הבנק ובדוחות הכספיים.
5. שדרוג מערכות תפעוליות שבחשבות.
6. ליווי חשבונאי ועסקי להטמעת מערכות בבנק, פרויקט ERP ופרויקט ביזי, כולל בחינה מחודשת של עקרונות חשבונאיים בגין הפעילות העסקית שתוטמע במערכות ה-SAP והביזי ואפיון עסקי להטמעה במערכות אלו של הפעילות שנקלטה בחשבות במסגרת יישום המבנה הארגוני החדש.
7. המשך היערכות להמשכיות העסקית - ובכלל זה: המשך תכנון ובחינה של המשכיות עסקית בחשבות, בחינת הפעילות בה נדרשת המשכיות עסקית, כתיבת נהלים למצבי כשל שונים בהם נדרשת המשכיות עסקית, תכנון וביצוע ניסויים והשתתפות ניסויי המשכיות עסקית במערכת זה"ב.
8. בדיקה והטמעה של חוק איסור מימון טרור והלבנת הון- החשבות מבצעת תשלומים מוטבים פרטיים ולמוסדות בהם נדרשת בדיקה של איסור מימון טרור והלבנת הון. הוקם צוות בשיתוף הפיקוח על הבנקים והמחלקה המשפטית לבחינת היישום בפעילות החשבות. הצוות אף ימליץ במקרים בהם ייתכן וחטיבות הבנק האחרות ידרשו ליישם את הוראות החוק, הצווים והתקנות.

ב. אגף מערכות תשלומים וסליקה

מערכות התשלומים והסליקה הן חלק חיוני של התשתית הכלכלית והפיננסית במשקים מודרניים, ותפקודן היעיל תורם להתפתחותה וליציבותה.

בנק ישראל פועל לקידום הבטיחות, האמינות והיעילות של מערכות התשלומים והסליקה ונוקט אמצעים להפחתת הסיכונים הכרוכים בסליקה. במסגרת זו בעשור האחרון הוביל בנק ישראל – יחד עם התאגידים הבנקאיים, מרכז סליקה בנקאי (מס"ב), מסלקת הנייר (צ'קים) ומסלקות הבורסה לני"ע - רפורמה מקיפה של מערכות התשלומים והסליקה בארץ על מנת לעמוד בתקנים בין-לאומיים שקבע הבנק הבין-לאומי לסליקה (Bank of International Settlement – BIS).

גולת הכותרת של רפורמה זו היא הקמת מערכת לסליקה תוך-יומית בזמן אמת (מערכת ה-RTGS – Real Time Gross Settlement), המכונה בישראל מערכת זה"ב (זיכויים והעברות בזמן אמת).

עם הפעלת המערכת החדשה ביולי 2007 השלימה המערכת הפיננסית בישראל מהלך חשוב שהציב אותה בשורה אחת עם המדינות המפותחות בעולם, וכן אפשר בשנת 2008 את צירופו של מטבע השקל לסליקה בבנק ה-CLS (Continuous Link Settlement). מהלך זה מבטיח הפחתה משמעותית של סיכונים הסליקה הכרוכים בעסקאות המרה של השקל למטבעות זרים המבוצעות ע"י גורמים עסקיים בארץ ובחו"ל.

אבן דרך משמעותית נוספת בביצוע הרפורמה הייתה חקיקת "חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008", המהווה בסיס משפטי איתן לפעילות מערך התשלומים בישראל. החוק כולל, בין היתר, קביעת סופיות תשלומים הנסלקים במערכות תשלומים בהן מתבצעת סליקה (מערכת זה"ב ו-CLS), עיגון סמכות בנק ישראל לבצע בקרה על מערכות תשלומים והגנה על סופיות תשלומים במקרה של פשיטת רגל של משתתף.

להלן פרוט התפקידים העיקריים של אגף מערכות תשלומים וסליקה :

1. קביעת מדיניות בתחום מערכות תשלומים וסליקה בארץ - תפקיד זה כולל, בין היתר, עדכון ואכיפה של הכללים, על פיהם פועלים המשתתפים השונים (בנקים, מסלקות הבורסה, מס"ב, מסלקת הנייר) במערכת זה"ב; איסוף וניהול מידע על מערכות התשלומים בישראל לצורך השוואה בינלאומית; קביעת סטנדרטים וטיפול בסוגיות ההמשכיות העסקית של מערכות התשלומים והסליקה בישראל וניהול קשרים עם גורמים בין-לאומיים (כגון BIS, World Bank, CLS, בנקים מרכזיים) בכל הקשור לשינויים ומגמות בתחום זה לצורך העמקת ידע ויישום השינויים בארץ, על מנת להתאים את המערך לסטנדרטים בינלאומיים.
2. פיקוח על מערכות התשלומים והסליקה - תפקיד זה כולל פיקוח על מערכות התשלומים אשר הוכרו כמבוקרות (בהתאם למוגדר בחוק מערכות תשלומים התשס"ח, 2008). תפקיד הפיקוח כולל בחינת עמידתן של מערכות התשלומים בעשרת עקרונות הליבה שקבע ה-BIS למערכות תשלומים קריטיות, ובין היתר בחינת הבסיס המשפטי של המערכת, הסיכון התפעולי, סיכון הנזילות, סיכון אשראי ועוד. במסגרת עבודת הפיקוח יפורסם, אחת לתקופה, דו"ח ביקורת על מערכות התשלומים והמלצות לצעדים נדרשים במערכות המפוקחות.
3. תפעול מסלקות וטיפול בממשקי תקשורת- באחריות התחום תפעול שוטף של מערכת זה"ב והמערכות הנלוות, וכן תפעול של מסלקת הציקים. התפקיד כולל, בין היתר, מעקב שוטף אחר הפעילות במערכות והמשתמשים בהן לצורך זיהוי מראש של כשלים עסקיים; התמודדות עם מקרי כשל תפעולי, טכני או עסקי של מערכות או של אחד המשתתפים בסליקה ומתן תמיכה טלפונית שוטפת למשתתפים. כמו כן, באחריות התחום ניהול אמצעי התקשורת מול משתתפי מערכת זה"ב, מתן שירותי התקשורת לפונקציות אחרות באגף, לרבות מתן פתרונות לבעיות שאינן טכניות ואפיון פתרונות תקשורת חדשים.

להלן תיאור היעדים והמשימות העיקריות של אגף מערכות תשלומים וסליקה לשנת 2010 :

1. הקמת תחום הפיקוח על מערכות תשלומים בשנת 2010 המשיך בנק ישראל לפעול להקמת מערך הפיקוח על מערכות התשלומים בהתאם לחוק מערכות התשלומים – התשס"ח-2008. הפרויקט מלווה בשירותי הייעוץ של מומחי הבנק העולמי, להם הידע והמומחיות בתחום מערכות התשלומים בכלל ובתחום הפיקוח על מערכות התשלומים בפרט. בשנת 2010 בוצע לימוד מעמיק אודות אופן יישום הפיקוח במדינות זרות ובנק ישראל נערך להכרזה על מערכות תשלומים נוספות כמערכות מבוקרות, הנתונות לסמכות הפיקוח.
2. עידוד השימוש באמצעים אלקטרוניים מתקדמים ומופחתי סיכונים ביולי 2010 יצא הבנק במסע פרסום של מערכת זה"ב באמצעות האינטרנט, העיתונות הכלכלית ועלוניים ייעודיים שהופצו בסניפי הבנקים. מטרת מסע הפרסום הייתה להגביר את מודעות הגופים העסקיים למערכת זה"ב ולהכיר את יתרונותיה של המערכת ופשטות השימוש בה. במקביל. כצעד משלים למסע הפרסום קידם בנק ישראל, בשיתוף הבנקים, הפחתה זמנית של העמלות הנגבות מהלקוחות בגין ביצוע העברות במערכת זה"ב. המהלך הוביל להפחתת עמלות בשיעור ממוצע של כ-40 אחוזים. מהלך משלים שבוצע בנושא הוא הורדת הסף להעברות תשלומים במס"ב מסכום

של 3 מיליון ש"ח, לסכום של מיליון ש"ח. המשמעות היא שכל פעולה שסכומה ממיליון ש"ח ומעלה חייבת להתבצע באמצעות מערכת זה"ב, למעט חריגים שקבע בנק ישראל. צעדים אלו הביאו לגידול בכמות הפעולות של לקוחות במערכת זה"ב, להפחתה בסכום הממוצע לתנועה וכן לעליה בסכומי התנועות הבין-בנקאיות שנשלקו במערכת.

3. עידוד הפחתת השימוש באמצעי תשלום מבוססי נייר.

בשנת 2010 קיבל בנק ישראל החלטה לבחון את הרפורמה שהונהגה במספר מדינות בשנים האחרונות להפחתת השימוש באמצעי תשלום מבוססי נייר, זאת מכיוון שהשימוש בצ'קים בישראל נרחב יחסית למקובל באירופה. בשנת 2011 בנק ישראל, בשיתוף עם גורמים נוספים בעלי עניין, ילמד את המצב בישראל ובהתאם יכתוב המלצה בנושא. כמו כן, מבצע בנק ישראל בחינה של תהליך הסליקה במסלוקת הצ'קים והחל פיתוח של מערכת חדשה אשר תופעל על ידי בנק ישראל.

4. הגברת הבטיחות של מערכות התשלומים.

מערכת זה"ב כוללת רכיבים המבטיחים למשתתפים בה רמת בטיחות גבוהה יחסית אשר תואמת לתקנים בין-לאומיים מקובלים בעולם, ובכלל זה: שימוש בממשק תקשורת בין-לאומי (SWIFT), שימוש בתקן בין-לאומי לזיהוי חשבונות בנק (IBAN) ואמצעי גיבוי טכנולוגיים מהמתקדמים ביותר. שימוש בקוד ה-IBAN מפחית באופן משמעותי את הטעויות בהעברות תשלום באמצעות מערכות התשלומים. נכון להיום, השימוש בקוד הינו חובה לתנועות של לקוחות הנשלקות במערכת זה"ב בלבד. בשנת 2010, הוחלט על הטמעת השימוש בקוד ה-IBAN בקרב הציבור הרחב וזאת על ידי חשיפת הלקוחות למספר החדש הן באמצעות דיורר ישיר ללקוח, הן על ידי פרסום בסניפי הבנקים והן על ידי הצגת המספר על גבי אמצעי תשלום נוספים כגון: כרטיסי אשראי וצ'קים. כמו כן, בשנת 2010 בנק ישראל המשיך לפעול להבטחת ההמשכיות העסקית במערך התשלומים והסליקה. במהלך השנים האחרונות יצר בנק ישראל שורה של הסדרים ונהלים אשר מטרתם להוביל להמשכיות העסקית של מערכת זה"ב גם במקרה של כשל טכני או עסקי. בשנת 2010 בוצעו ניסויים המדמים הפרעות שונות לתהליכי עבודה שגרתיים - קלים וקיצוניים.

5. ישום חוק בנק ישראל, התש"ע-2010.

בשנה הנסקרת התחיל בנק ישראל בישום של חוק בנק ישראל החדש. לחוק החדש ישנה השפעה גם על תחום מערכות התשלומים והסליקה, שכן הוא מתיר פתיחת חשבונות בבנק ישראל ומתן אשראי לגופים פיננסיים שאינם תאגידים בנקאיים. האשראי המיוחד יינתן בנסיבות מיוחדות שבהן קיים חשש ממשי ליציבותה של המערכת הפיננסית או לפעילותה הסדירה.

6. הקמת מסד נתונים.

בשנת 2010 החל תכנון של מסד נתונים אודות הפעילות של גורמים מרכזיים במערך התשלומים והסליקה במשק הישראלי, וביניהם המסלוקות השונות (מס"ב, מסלוקת הנייר ומסלוקות הבורסה לניירות ערך), חברות כרטיסי התשלום והמשתתפים (התאגידים הבנקאיים, בנק הדואר ובנק ה-CLS). מסד נתונים זה יכלול נתונים שנאספו בעבר ונתונים עדכניים, והוא ישמש לצורך ניתוח מגמות בתחום ולצרכי דיווח פנימי ודיווח לגופים בין-לאומיים כגון ה-BIS. הספר האדום פורסם במאי 2011.

7. תפעולן התקין של מערכות תשלומים המופעלות על ידי בנק ישראל (זה"ב ומסלוקת הצ'קים).

בנק ישראל מפעיל שתי מערכות תשלומים קריטיות והן מערכת זה"ב ומסלקת הנייר (צ'קים). תפקיד זה כולל, בין היתר, את תפעולן השוטף של המערכות, תכנון וביצוע שדרוגים, בקרה שוטפת על מערכת זה"ב ומתן תמיכה שוטפת למשתתפי המערכות.

האגף להפצת מידע וקשרים בין לאומיים

א. אתר האינטרנט

אתר בנק ישראל בכתובת: <http://www.bankisrael.org.il> מיועד הן לאנשי מקצוע, והן לציבור הרחב. האתר מכיל מגוון רב של נושאים הקשורים בפעילות השוטפת של בנק ישראל. האתר פעיל מאז 1997 ובשנת 2010 החל בנק ישראל בפרויקט של בנייה מחדש של האתר, הכולל אפיון מחדש, עיצוב גרפי, ממשק משתמש, מערכת לניהול תוכן ותשתית טכנולוגית.

הפרסומים של בנק ישראל מוצגים באתר במקביל לפרסומם בדפוס. פרסומים אלה כוללים דוחות תקופתיים כגון ההתפתחויות הכלכליות בחודשים האחרונים (אחת לארבעה חודשים), דוחות אינפלציה (רבעוני) ודוחות שנתיים על תחומים שונים בכלכלת ישראל, ובראשם הדוח השנתי של בנק ישראל המתפרסם החל משנת 2006 במתכונת חדשה הכוללת סקירה על המערכת הפיננסית. בנוסף מוצגים באתר הרצאות ומאמרים של נגיד הבנק, מנהלים וכלכלנים, עבודות מחקר, מאמרים וניירות עמדה בתחומים שונים בכלכלת ישראל, וכן קטלוג הפרסומים המודפסים של בנק ישראל.

באתר קיים ארכיון היסטורי של פרסומי השנים האחרונות. הפרסומים הם בפורמט אוניברסלי המאפשר צפייה והדפסה בכל מקום, ובסוגים שונים של מחשבים. במהלך שנת 2011 יתקיים פרויקט של סריקה והעלאה לאתר האינטרנט של דוחות בנק ישראל וסקרי בנק ישראל שפורסמו לפני הקמת האתר.

בסעיף ה"מידע" מצוי מידע כלכלי אינטראקטיבי כגון האפשרות לאתר חשבונות ולקוחות מוגבלים, מידע אודות הבנקים וסניפיהם, מידע אחר.

לצד פעילותו בשמירה ופיקוח על יציבותם של התאגידים הבנקאיים פועל הפיקוח על הבנקים להגנה על לקוחות התאגידים הבנקאיים ולשמירת זכויותיהם במסגרת עסקיהם עמם. עיקר פעילותו של הפיקוח על הבנקים להגנה על צרכן השירותים הבנקאיים מתבצעת באמצעות אגף מיוחד בחטיבת הפיקוח על הבנקים, "אגף בנק-לקוח", ובשנת 2007 הושק באתר האינטרנט מרכז לצרכנות בנקאית, ובו מידע והדרכה ללקוחות הבנקים אודות: חשבונות עו"ש, עמלות הבנקים, צ'קים, כרטיסי חיוב, פיקדונות ותוכניות חסכון, מטבע חוץ, משכנתאות וחוזים אחידים. המידע לציבור בתחום זה מתעדכן באופן שוטף.

סעיף ה"חקיקה" מכיל קובצי חקיקה שונים ובהם חוק בנק ישראל, חקיקה בנקאית, צווים, והוראות שונות של המפקח על הבנקים. בשנת 2010 נוסף לסעיף זה חוק בנק ישראל החדש, חוק שהתקבל במארכ 2010 וכן נוספו לסעיף החקיקה דפי המסלוקה – כללים, נספחים וחוזרים שוטפים.

במסגרת **הגברת השקיפות** של פעילות בנק ישראל בתחום המוניטרי הוחל בשנת 2007 בפרסום הפרוטוקולים החודשיים של הדיונים לקבלת החלטת הריבית באתר בנק ישראל. במהלך 2011 יוחל בפרסום ההחלטות והפרוטוקולים של הועדה המוניטרית והמועצה המנהלית.

לרשות הציבור עומדים באתר **שערי החליפין היומיים היציגים**, המתעדכנים מיידית לאחר קביעת השערים היציגים על ידי בנק ישראל. כן קיים באתר מנגנון לחיפוש שערי חליפין יומיים היסטוריים למטבעות שונים, החל משנת 1977. בנוסף קיימת באתר האפשרות לקבלת סדרות של

שערי חליפין יציגים לפי בחירה של תקופה ומטבע, בצורות שונות: על המסך, בהצגה גרפית או בקובץ להמשך עבודה וחישובים המחשב המשתמש.

ההודעות לעיתונות של בנק ישראל מתפרסמות באתר הבנק בו זמנית עם פרסומן לציבור. ההודעות הן מקור למידע רב אודות פעילות בנק ישראל, כולל החלטות הריבית החודשיות, פעילות מערכת הבנקאות, ונושאים כלכליים אחרים שעל סדר היום. בסעיף "**אודות בנק ישראל**" מופיעים ההיסטוריה ותפקידי בנק ישראל, פרטים על נגיד הבנק, המשנים, ונגידים קודמים, מידע על בעלי התפקידים מרכזיים בבנק ישראל, לרבות כתובות דואר אלקטרוני **ישירות** של לשכות הנגיד ומנהלים בבנק, הסברים אודות המבנה הארגוני של הבנק, והמפה של המבנה הארגוני. הסעיף "**צור קשר**" כולל כתובות דואר, דואר אלקטרוני, ומענה טלפוני לפניות הציבור בתחומים שונים.

כידוע, בנק ישראל הוא המנפיק הבלעדי של מטבע ישראלי. באתר מצוי קטלוג של **השטרות והמטבעות של ישראל**, החל מסדרות בנק אגלו פלשתינה ועד לסדרות השקל החדש. קטלוג זה זכה לעיצוב מחודש וידידותי המאפשר צפייה מהירה ונוחה בסדרות ובפרטים על שטרות ומטבעות שונים. הקטלוג מופיע באתר גם באנגלית. סעיף מיוחד באתר מוקדש **למשורות פנויות** בבנק ישראל. אם ישנן כאלה, ניתן למלא טופס אלקטרוני, ובכך לקצר את תהליך ההרשמה. הדפים למשורות פנויות הם בעברית ובערבית כאחד, לנוחיות דוברי שתי השפות. לנוחיותם של גורמים מקצועיים ואחרים, בארץ ובחו"ל שאינם דוברי עברית, ניתן לגלוש באתר בשפה **האנגלית**. בחלק זה של האתר מופיע תרגום של חלקים גדולים של הנושאים בעברית, והוא הולך ונעשה מקיף יותר, תוך שיפורים בעדכניותו. הושם דגש על תרגום מיידי של נאומים והרצאות של נגיד הבנק, הודעות לעיתונות, וכן על הרחבה של תחום המחקרים ומאמרים פרי עטם של כלכלני הבנק.

ב. מרכז המבקרים: מרכז המבקרים המחודש נפתח לביקורים ביום העצמאות תשס"ט (29.4.2009). המרכז נועד למלא שני תפקידים עיקריים:

- (א) להציג בפני הציבור את תפקידיו העיקריים של הבנק המרכזי ואת תרומתו לכלכלת המדינה;
 - (ב) להציג בפני הציבור את תולדות המטבע בארץ ואת השתקפות מורשת העם והמדינה בעיצוב השטרות והמעות.
- הביקור במרכז מורכב משלושה חלקים:

- תערוכה נומיסמטית בה מוצגים מטבעות מדינת ישראל ומטבעות יהודיים עתיקים שמהם נשאבו המוטיבים המעטרים את מטבעות המדינה. בנוסף, קיימות שלוש ויטרינות כדלקמן:
 - (1) "שטר נולד" - שלבי הייצור של השטרות; (2) "מטבע נולד" - שלבי הייצור של המעות; (3) "סימני ביטחון" - המחשת סימני הביטחון שנועדו להגן על השטרות מזיופים. לאחרונה נוספה תערוכה מתחלפת הכוללת שלוש ויטרינות שנושאן הוא "מטבעות ירושלים" – מטבעות שהוטבעו בירושלים ושנושאן הוא ירושלים.
 - צפייה בשני סרטים. סרט אחד מתאר את התפתחות המטבע כאמצעי תשלום שאין לו ערך בפני עצמו; הסרט השני מסביר את חוליי האינפלציה ואת תפקידו המרכזי של הבנק בשמירה על יציבות מחירים והאמצעים לכך.
 - הכרת תפקידיו של הבנק בעזרת משחקים הממחישים חלק מתפקידי הבנק, וכולם יחד יוצרים תהליך אינפלציוני המחייב התערבות של הנגיד על ידי העלאת שיעור הריבית המוניטרית.
- כמו כן, ניתנות במרכז המבקרים הרצאות בנושאים הקשורים בכלכלה ובתולדות מערכת המטבע בתיאום מראש.

הסיורים במרכז מודרכים, אורכם כשעה וחצי, אינם כרוכים בתשלום ומתאימים למבקרים מגיל שמונה ומעלה. יחידים יכולים לסייר במרכז בעזרת אוזניות. ההדרכה היא בעברית או באנגלית; ניתן לקבל הדרכה (באמצעות מדריך או אוזניות) גם בערבית, צרפתית, ספרדית ורוסית. המדריכים במרכז המבקרים הם מקרב עובדי בנק ישראל וגמלאיו.

ג. **ספרייה**: באוסף הספרייה, המיועד בעיקר לעובדי בנק ישראל, כ-30,000 פריטים, הכוללים: ספרות מקצועית, כתבי עת מודפסים ואלקטרוניים ומאגרי מידע. הנושאים המרכזיים בהם מתמקדת הספרייה הם כלכלה, כספים ובנקאות.

החומר המודפס עומד על המדפים לרשות המשתמשים. כתבי העת האלקטרוניים נגישים לעובדים דרך המחשב האישי שבחדרם. ניתן לחפש בקטלוג הספרייה דרך האינטראנט.

לגישה וקישור לכתבי העת האלקטרוניים עומד לרשות העובדים פורטל TDNET. למעלה ממחצית מכתבי העת נרכשים במדיה דיגיטלית וזאת לאור ההחלטה שהתקבלה לעבור ככל שניתן למדיה זאת.

מאגרי המידע שעומדים לרשות העובדים: מאגר חיפה, ECONLIT, JSTOR,

SCIENCEDIRECT, CENTRALBANKNET,

ב-1982 הוקמה לרווחת העובדים ספרייה לספרות יפה. הספרייה כוללת כיום כ-9,000 ספרים

ד. **קשרים בינלאומיים**: בנק ישראל מייצג את המדינה במוסדות הפיננסיים הבין-לאומיים בהם חברה ישראל: בקרן המטבע הבין-לאומית; בקבוצת הבנק העולמי; בבנק הבין-אמריקאי לפיתוח ובבנק האירופי לשיקום ולפיתוח. כן הצטרף בנק ישראל כחבר בבנק להסדרי סליקה בין-לאומיים. הארגון לשיתוף פעולה ולפיתוח כלכלי (Organization for Economic Cooperation and Development) OECD קיבל את מדינת ישראל במאי 2010 כחברה מלאה בארגון. בנק ישראל מקיים מגעים שוטפים עם OECD, פעיל בוועדות שונות של הארגון, והיה שותף מרכזי לתהליך ההצטרפות של ישראל אליו.

היחידה לקשרים הבין-לאומיים בבנק ישראל מקיימת קשר שוטף עם המוסדות הפיננסיים הבין-לאומיים בתחומים מגוונים: השתתפות בדיונים והחלפת דעות, הצבעות, אירוח משלחות מקצועיות, שיתוף מומחים ישראלים במשלחות מקצועיות למדינות שונות, אספקת נתונים לפרסומים השונים של המוסדות האלה, קבלת מידע מהם והפצתו אצל גורמים מעוניינים בארץ וכד'. מעורבותה הפעילה של מדינת ישראל במוסדות הפיננסיים הבין-לאומיים, באמצעות בנק ישראל, תורמת להידוק הקשרים עם קובעי המדיניות הכלכלית במדינות שונות ובין המשק הישראלי למשקים אחרים. במסגרת חברותה של ישראל בקרן המטבע הבין-לאומית, סוקרת הקרן אחת לשנה את כלכלת ישראל. הדוח השנתי הנכתב ע"י משלחת של כלכלני הקרן נדון במועצת המנהלים שלה. חברותה של ישראל בבנקים הבין-לאומיים לפיתוח מקנה לחברות ישראליות זכות להשתתף במכרזים לפרויקטים במימון מוסדות אלו. בנק ישראל מרכז את המידע על הפרויקטים הממומנים בידי הבנקים לפיתוח ומקיים קשר שוטף עם החברות הישראליות המעוניינות לגשת למכרזים אלו. אחד התחומים שבהם יש פוטנציאל רב להשתלבות ישראלית בפרויקטים בין-לאומיים הוא יצוא ידע וטכנולוגיות. לבנק ישראל קרנות פעילות למימון עבודתם של יועצים ישראלים באמצעות הבנק האירופי לשיקום ולפיתוח (EBRD), והתאגיד הבין-לאומי למימון (IFC) מקבוצת הבנק העולמי. בשנת 1997 הצטרפה מדינת ישראל למועדון המדינות התורמות של IDA (International Development Association) - זרוע של הבנק העולמי המעניקה אשראי בתנאים נוחים לכ-80 המדינות המתפתחות המוגדרות כעניות ביותר.

בכל אחד מהמוסדות הפיננסיים הבינ"ל יש נציג, שמונה ע"י בנק ישראל, המייצג את מדינת ישראל בארגון. כל אחד מהמוסדות מקיים שני כנסים בשנה : מפגש של קבוצת המדינות בה אנו מיוצגים, המתקיים באחת ממדינות הקבוצה, וועידה שנתית. במרץ 2009 אירח בנק ישראל מפגש של קבוצת המדינות בה אנו מיוצגים ב-EBRD, ביוני 2010 אירח בנק ישראל את המפגש השנתי של קבוצת המדינות בה אנו מיוצגים בבנק בעולמי ובקרן המטבע ובינואר 2011 אירח בנק ישראל את המפגש השנתי של קבוצת המדינות הלא אזוריות בבנק הבין אמריקאי לפיתוח.

ריכוז נתונים על פניות הציבור לבנק ישראל – 2010 - 2009

2010	2009	
912	690	מספר הפניות למידע
900	674	מספר הפניות שנענו במלואן
6	15	מספר הפניות שנדחו
6	1	מספר הפניות שנענו חלקית
99.8%	99.4%	שיעור הפניות שנענו תוך 30 יום
98.5%	97.2%	מזה: - בחיוב
0.7%	0.1%	- באופן חלקי
0.7%	2.0%	- בשלילה
0.2%	0.6%	שיעור הפניות שנענו תוך 60 יום
0.2%	0.5%	מזה: - בחיוב
0	0	- באופן חלקי
0	0.2%	- בשלילה
0	0	שיעור הפניות שנענו מעבר ל-60 יום

* בניגוד לעבר סיווג הפניות למידע ע"פ "חוק חופש המידע" (סעיפים 1 ו 7 בחוק) הנכללות בריכוז זה יעשה רק בקשר לפניות ישירות (ובכתב) ולא בעניין פניות לקבלת מידע כלשהו.

מיון התשובות שנענו בשלילה, או באופן חלקי, לפי העילות המפורטות בחוק, בשנת 2010:

מספר הפניות שנענו בשלילה	העילה
9	מטעמי סודיות - לפי חוק
1	מידע לא זמין
2	לא רלוונטי לבנק
0	מידע זמין חלקית
0	נתונים לא באחריות המחלקה
0	שונות
12	סה"כ

מספר עתירות שהוגשו על החלטות הממונה - 0

ביצוע תקציב הבנק לשנים 2009 ו-2010

במיליוני ש"ח ובמחירים שוטפים		
2010	2009	סעיף ההוצאה
511.3	515.8	א. סך ההוצאות ללא הדפסת כסף
567.0	588.1	סך ההוצאות כולל הדפסת כסף
266.0	280.8	א.1. עלות העבודה
190.2	184.1	א.2. עלות הגמלאים
55.1	50.9	א.3. שוטף
13.7	12.9	אחזקת הבנק
15.6	14.5	אחזקה ותפעול מערכות המחשוב
0.6	0.6	אחזקה ותפעול סניף המטבע
1.1	2.8	באזל II
24.1	20.2	הוצאות מנהליות
55.8	72.3	א.4. הדפסת כסף
-16.9	-6.8	ב. סך ההכנסות (מפעילות מנהלית ודיבידנד מה-BIS)
44.4	58.4	ג. סך ההשקעות
44.4	57.3	ג.1. השקעות ריאליות
25.9	30.3	השקעות מחשוב
18.5	26.9	ציוד, מכונות ושיפוצים
-	1.2	ג.2. השקעות פיננסיות – רכישת מניות

מאגרי המידע בבנק הנוגעים לחוק הגנת הפרטיות

מס' סד'	מחלקה	שם המאגר	מיקום המאגר	שם המנהל	מספר המאגר בפנקס מאגרי המידע
1.	פיקוח על הבנקים	מושלי"כ	MF	חני שני	990036467
2.	פיקוח על הבנקים	לווים גדולים ונתוני אשראי לווה בודד	MF	תניא קוריאט	990036450
3.	פיקוח על הבנקים	אנשים קשורים	MF	דגנית הראל	990084933
4.	פיקוח על הבנקים	אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים	PC	תניא קוריאט	197270
5.	פיקוח על הבנקים	חשיפת אשראי	PC	תניא קוריאט	196924
6.	פיקוח על הבנקים	לווים בעלי אשראי במט"ח	PC	זהבה בוכהולץ	621760
7.	פיקוח על הבנקים	קיפיל-פניות הציבור	PC	עודדה פרץ	700006509
8.	מידע וסטטיסטיקה	מצבת החובות	MF	אשר וינגרטן	990033061
9.	מידע וסטטיסטיקה	פעולות במט"ח מערכת פרטנית (בנקים)	MF	אלי קדוש	880006296
10.	מידע וסטטיסטיקה	החזקות בני"ע סחירים	MF	מיכל אוחנה	991000048
11.	מידע וסטטיסטיקה	מערכת דיווחים ישירים	PC	אלי קדוש	53228
12.	מידע וסטטיסטיקה	מכשירים פיננסיים ניגזרים	PC	אלי קדוש	72601
13.	מידע וסטטיסטיקה	דוח על נכסים בחול יחידים	MF	אלי קדוש	424390
14.	מידע וסטטיסטיקה	מערכת גופים מוסדיים	UNIX	אורי ברזני	
15.	משאבי אנוש ומינהל	ניהול משאבי אנוש	PC	עידית בן בסת	990026949
16.	משאבי אנוש ומינהל	ספקים - משק וגזברות	MF	איתן כהן	990026956
17.	משאבי אנוש ומינהל	משכורת	חיל"ן	יוסף פרוור	990026933
18.	משאבי אנוש ומינהל	הלוואות עובדים	MF	עידית בן בסת	990026963
19.	משאבי אנוש ומינהל	ביטוח רכב	PC	יוסי חביליו	990080929
20.	משאבי אנוש ומינהל	שורש וטופז	PC	יוסף פרוור	990080936
21.	משאבי אנוש ומינהל	קופ"ג - דיסקונט כלל גמל מניפה	מזרחי	יוסף פרוור	990080959
22.	מינהל מלוות המדינה	אגרות מלוות חובה	MF	מרגלית רוקח	990027304
23.	מינהל מלוות המדינה	פנקס בעלים/פרטיים שוק ההון	MF	מרגלית רוקח	990036374
24.	חשבות ומערכות תשלומים	התחייבויות לפנסיה	PC	ילנה גוטקין	700006516

פרסומי בנק ישראל

באתר האינטרנט של בנק ישראל מופיעים כל הפרסומים המודפסים, וכן פרסומים נוספים שאינם יוצאים לאור בדפוס.

דף רשימת הפרסומים באתר הוא בכתובת: <http://www.bankisrael.org.il/publheb/publheb.htm>

חוברות, עלוני מידע לציבור וספרים שהבנק פרסם בשנת 2010:

- ◇ ההתפתחויות הכלכליות בחודשים האחרונים* (אחת לארבעה חודשים, דו לשוני).
- ◇ סקר החברות והעסקים* (רבעוני).
- ◇ דוח האינפלציה* (רבעוני).
- ◇ דוח בנק ישראל לשנת 2009*.
- ◇ דין וחשבון כספי לשנת 2009*.
- ◇ מערכת הבנקאות בישראל, סקירה שנתית 2009*.
- ◇ סקירה שנתית 2009, מחלקת המטבע.
- ◇ סדרות מאמרים לדיון של חטיבת המחקר.
- ◇ סדרת מחקרים – סקר בנק ישראל, 83.
- ◇ סדרת מחקרים (IER) Israel Economic Review, Vol 7 No.2, Vol 8 No.1
- ◇ יחסי בנק לקוח – חקיקה והוראות
- ◇ חדש וישן בראי המטבע.
- ◇ בנק ישראל בגובה העיניים: יעדים, תפקידים, סמכויות.

מידע מתעדכן – דפי חילוף

- ◆ שערים יציגים (ריכוז שבועי, דו-לשוני).
- ◆ תקנות המסלקה.
- ◆ הוראות ניהול בנקאי תקין.
- ◆ הוראות הדיווח לציבור.
- ◆ הוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים.

* מתפרסמים גם באנגלית